

Консолидиран финансов отчет

Химимпорт АД

31 декември 2008 г.

Съдържание

	Страница
Годишен доклад за дейността	
Консолидиран баланс	2
Консолидиран отчет за доходите	4
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	5
Консолидиран отчет за паричните потоци	7
Пояснения към консолидирания финансов отчет	8

Консолидиран баланс

	Пояснение	2008 '000 лв.	2007 '000 лв.
Активи			
Нетекущи активи			
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	7	543 578	434 285
Инвестиционни имоти	9	20 114	18 136
Инвестиции в асоциирани дружества	5.2	137 836	26 272
Репутация	10	37 527	10 822
Други нематериални активи	11	113 857	50 069
Дългосрочни финансови активи	12	930 661	665 583
Дългосрочни вземания от свързани лица	47.2	5 895	1 000
Отсрочени данъчни активи	13	3 107	1 930
Нетекущи активи		1 792 575	1 208 097
Текущи активи			
Материални запаси	14	60 891	71 872
Краткосрочни финансови активи	15	465 410	438 884
Краткосрочни вземания от свързани лица	47.2	33 407	44 526
Търговски вземания	16	181 158	126 977
Данъчни вземания	17	10 264	6 367
Други вземания	18	125 997	101 252
Пари и парични сквиваленти	19	519 436	748 869
Текущи активи		1 396 563	1 538 747
Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба	20	4 493	-
Общо активи		3 193 631	2 746 844

Изготвил: _____

Изпълнителен директор: _____

Дата: 30 април 2009 г.

Заверил съгласно одиторски доклад:

Консолидиран баланс

	Пояснение	2008	2007
		'000 лв.	'000 лв.
Собствен капитал			
Собствен капитал, принадлежащ на акционерите на Химимпорт АД			
Акционерен капитал	21.1	144 139	150 000
Премиен резерв	21.2	192 972	232 343
Други резерви	21.3	(9 073)	3 678
Неразпределена печалба		243 769	124 587
Печалба за годината		128 624	119 110
		<u>700 431</u>	<u>629 718</u>
Малцинствено участие		188 610	179 877
Общо собствен капитал		<u>889 041</u>	<u>809 595</u>
Специализирани резерви	22	97 701	59 608
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Дългосрочни финансови задължения	23	646 197	915 864
Задължения към осигурени лица	24	82 563	70 722
Дългосрочни задължения към свързани лица	47.2	168 353	146 709
Други дългосрочни задължения	25	1 370	2 132
Задължения по финансов лизинг	8.1	9 109	14 825
Отсрочени данъчни пасиви	13	16 589	11 274
Провизии за пенсиониране	26	1 883	1 152
Нетекущи пасиви		<u>926 064</u>	<u>1 162 678</u>
Текущи пасиви			
Краткосрочни финансови задължения	27	1 045 307	518 161
Търговски задължения	29	104 686	120 049
Краткосрочни задължения към свързани лица	47.2	39 544	1 292
Задължения по финансов лизинг	8.1	5 491	4 548
Данъчни задължения	30	15 410	12 157
Задължения към персонала и осигурителни институции	31	15 346	12 339
Провизии за пенсии - краткосрочна част	26	386	553
Други задължения	32	54 655	45 864
Текущи пасиви		<u>1 280 825</u>	<u>714 963</u>
Общо пасиви		<u>2 206 889</u>	<u>1 877 641</u>
Общо собствен капитал и пасиви		<u>3 193 631</u>	<u>2 746 844</u>

Изготвил: _____

Изпълнителен директор: _____

Дата: 30 април 2009 г.

Заверил съгласно одиторски доклад:

Grant Thornton

0488/11
 Станислав Дестолов
 Регистриран одитор

Поясненията към консолидирания финансов отчет на страница от 8 до 130 представляват неразделна част от него.

Поясненията към консолидирания финансов отчет на страница от 8 до 130 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за доходите

	Пояснение	2008 '000 лв.	2007 '000 лв.
Приходи от нефинансова дейност	33	722 461	510 767
Разходи за нефинансова дейност	34	(653 822)	(471 682)
Нетен резултат от нефинансова дейност		68 639	39 085
Приходи от застраховане	35	215 374	135 537
Разходи по застраховане	36	(203 968)	(123 794)
Нетен резултат от застраховане		11 406	11 743
Приходи от лихви	37	126 766	93 622
Разходи за лихви	38	(65 536)	(41 274)
Нетни разходи за лихви		61 230	52 348
Положителни разлики от операции с финансови инструменти	39	233 146	197 919
Отрицателни разлики от операции с финансови инструменти	40	(171 892)	(68 536)
Нетен резултат от операции с финансови инструменти		61 254	129 383
Административни разходи	41	(157 738)	(107 634)
Отрицателна репутация	42	29 376	4 409
Резултат от инвестиции в асоциирани предприятия	5.2	9 922	(203)
Други финансови приходи	43	37 282	21 255
Печалба/(загуба) от продажба на нетекучи активи	44	13 638	(1 407)
Доход за разпределяне по осигурителни партии		16 919	(7 860)
Печалба за периода преди данъци		151 928	141 119
Разходи за данъци	45	(10 371)	(4 829)
Нетна печалба за периода		141 557	136 290
Принадлежащ на малцинственото участие		12 933	17 180
Принадлежащ на акционерите на Химимпорт АД		128 624	119 110
		2008	2007
Доход на акция	46	лв. 0.87	лв. 0.89

Изготвил:

Дата: 30 април 2009 г.

Изпълнителен директор:

Заверил съгласно одиторски доклад:

0488 / Мария
 Апостолов
 Регистриран одитор

Поясненията към консолидирания финансов отчет на страница от 8 до 130 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал

Всички суми са в '000 лв.	Акционерен капитал	Премийни резерви	Други резерви	Неразпределена печалба	Малцинствено участие	Общо капитал
Салдо към 1 януари 2008 г.	150 000	232 343	3 678	243 697	179 877	809 595
Дарения	-	-	(100)	-	-	(100)
Намаление на резервите от финансови активи	-	-	(12 651)	-	-	(12 651)
Изменения на неразпределената печалба	-	-	-	72	-	72
Нетни приходи/(разходи), признати директно в собствения капитал през годината	-	-	(12 751)	72	-	(12 679)
Нетна печалба за годината	-	-	-	128 624	12 933	141 557
Общо приходи и разходи, признати за 2008 г.	-	-	(12 751)	128 696	12 933	128 878
Малцинствено участие от бизнескомбинации	-	-	-	-	(4 200)	(4 200)
Намаление на капитала и резервите в резултат на придобиване на собствени акции от дъщерни дружества	(5 861)	(39 371)	-	-	-	(45 232)
Салдо към 31 декември 2008 г.	144 139	192 972	(9 073)	372 393	188 610	889 041

Изготвил:

Дата: 30 април 2009 г.

Заверил съгласно одиторски доклад:

Изпълнителен директор:

Поясненията към консолидирания финансов отчет на страница от 8 до 130 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал

Всячки суми са в '000 лв.	Акционерен капитал	Премийни резерви	Други резерви	Неразпределена печалба	Малцинствено участие	Общо капитал
Салдо към 1 януари 2007 г.	130 000	32 925	3 199	123 947	61 033	351 104
Дарения	-	-	(11)	-	-	(11)
Увеличение на резервите и неразпределената печалба	-	-	490	640	-	1 130
Нетни приходи/(разходи), признати директно в собствения капитал през годината	-	-	479	640	-	1 119
Нетна печалба за годината	-	-	-	119 110	17 180	136 290
Общо приходи и разходи, признати за 2007 г.	-	-	479	119 750	17 180	137 409
Публична емисия на акции	20 000	199 418	-	-	-	219 418
Малцинствено участие от бизнескомбинации	-	-	-	-	101 664	101 664
Салдо към 31 декември 2007 г.	150 000	232 343	3 678	243 697	179 877	809 595

Изготвил: _____

Изпълнителен директор: _____

Дата: 30 април 2009 г.

Заверил съгласно одиторски доклад:

Поясненията към консолидирания финансов отчет на страница от 8 до 130 представляват неразделна част от него.

Поясненията към консолидирания финансов отчет на страница от 8 до 130 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за паричните потоци

Пояснение	2008 '000 лв	2007 '000 лв
Оперативна дейност		
Постъпления от краткосрочни заеми	137 101	179 821
Плащания по краткосрочни заеми	(141 162)	(106 828)
Продажба на текущи финансови активи	253 946	133 608
Придобиване на текущи финансови активи	(320 119)	(262 129)
Постъпления от клиенти	891 383	469 344
Плащания на доставчици	(793 722)	(369 904)
Постъпления от осигурени лица	35 201	27 003
Плащания на осигурени лица	(5 129)	(3 322)
Плащания към персонала и осигурителни институции	(94 339)	(67 265)
Постъпления от банкова дейност	27 129 140	19 532 107
Плащания за банкова дейност	(27 334 894)	(19 248 755)
Постъпления от застрахователна дейност	127 064	81 202
Плащания за застрахователна дейност	(101 915)	(76 303)
Платени данъци върху печалбата	(10 015)	(3 088)
Други постъпления/(плащания)	6 165	(58 192)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	(221 295)	227 299
Инвестиционна дейност		
Нетни (плащания)/постъпления за придобиване на дъщерни дружества	(97 110)	81 630
Продажба на имоти, машини, съоръжения и оборудване	3 450	61 581
Придобиване на имоти, машини, съоръжения и оборудване	(105 925)	(173 768)
Придобиване на нематериални активи	(7 200)	(102)
Придобиване на инвестиционни имоти	(1 055)	(2 663)
Продажба на асоциирани дружества	245	-
Продажба на нетекущи финансови активи	166 635	40 984
Придобиване на нетекущи финансови активи	(271 271)	(21 082)
Получени лихви	11 313	8 664
Постъпления по предоставени заеми	191 590	73 258
Плащания по предоставени заеми	(186 552)	(163 365)
Други постъпления/(плащания)	3 513	(2 706)
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(292 367)	(97 569)
Финансова дейност		
Постъпления от емитиран акционерен капитал	-	219 418
Покупка на собствени акции	(43 871)	-
Постъпления от получени заеми	537 703	121 264
Плащания по получени заеми	(154 834)	(72 658)
Платени лихви	(14 677)	(3 598)
Плащания по финансов лизинг	(6 621)	(3 001)
Други плащания	(31 736)	(29 439)
Нетен паричен поток от финансова дейност	285 964	231 986
(Загуба)/Печалба от валутна преоценка	(1 735)	20 605
Пари и парични еквиваленти в началото на периода	748 869	366 548
Нетно (намаление)/увеличение на пари и парични еквиваленти	(229 433)	382 321
Пари и парични еквиваленти в края на периода	519 436	748 869

Изготвил:

Дата: 30 април 2009 г.

Заверил съгласно одиторски доклад:

Изпълнителен директор:

Grant Thornton Ltd

0488 Методи
 А. Стопанов
 Регистриран одитор

Поясненията към консолидирания финансов отчет на страница от 8 до 130 представляват неразделна част от него.

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1 Обща информация

Химимпорт АД е регистрирано като акционерно дружество от Софийски градски съд на 24.01.1990 г. Седалището и адресът на управление на Дружеството са на ул. Стефан Караджа 2 в София.

Дружеството е регистрирано на Българска фондова борса – София на 30 октомври 2006 г.

Химимпорт АД (Групата) включва дружеството-майка и всички дъщерни дружества, посочени в пояснение 5.

Основната дейност на Групата се състои в:

- Придобиване, управление и продажба на участия в български и чуждестранни дружества;
- Финансиране на дружества, в които Групата участва;
- Банкови услуги, финанси, застраховане и пенсионно осигуряване;
- Секюритизация на недвижими имоти и вземания;
- Добив на нефт и газ;
- Изграждане на мощности в областта на нефтопреработвателната промишленост, производството на биогорива и производство на изделия от каучук;
- Производство и търговия с петролни и химически продукти;
- Производство на растителни масла, изкупуване, преработка и търговия със зърнени храни;
- Авиационен транспорт и наземни дейности по обслужване и ремонт на самолети и самолетни двигатели;
- Речен и морски транспорт и пристанищна инфраструктура;
- Търговско представителство и посредничество;
- Комисионна, спедиционна и складова дейност;

Дружеството-майка се управлява чрез двустепенна система на управление, включваща Надзорен съвет и Управителен съвет.

Членове на Надзорния съвет на дружеството-майка са:

Химимпорт Инвест АД
ЦКБ Груп ЕАД
Марияна Ангелова Баждарова

Членове на Управителния съвет на дружеството-майка са:

Александър Димитров Керезов
Иво Каменов Георгиев
Марин Великов Митев
Никола Пеев Мишев
Миролюб Панчев Иванов
Цветан Цанков Ботев

Дружеството-майка се представява от изпълнителните директори Иво Каменов и Марин Митев, заедно и поотделно.

2 Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетяване (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС.

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2008 г. (включително сравнителната информация към 31 декември 2007 г.) е одобрен и приет от Управителния съвет на 30 април 2009 г.

Финансовият отчет е консолидиран отчет на дружеството. Дружеството е публикувало и индивидуален отчет на 31 март 2009 г.

3 Промени в счетоводната политика

3.1 Общи положения

Следните нови изменения на стандарти и разяснения са задължителни за първи път за финансовата година, започваща на 1 януари 2008 г., но към момента не се отнасят до дейността на Групата:

- КРМСФО 11 „МСФО 2 Група и трансакции със собствени акции”
- КРМСФО 12 „Концесионни договори за предоставяне на услуги”
- КРМСФО 14 „МСС 19 Ограничение на активите на планове с дефинирани доходи, изисквания за минимални фондове и тяхното взаимодействие”
- Изменения в МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване” и МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване”, публикувани през октомври 2008 г. Поради изключителните сътресения на световните финансови пазари през третото тримесечие на 2008 г. СМСС позволява на дружествата да прекласифицират финансови активи съгласно измененията ретроспективно от 1 юли 2008 г. Ръководството на Групата анализира счетоводното третиране на финансовите инструменти във връзка с измененията по отношение на консолидираните си финансови отчети.

Други стандарти или разяснения, валидни за отчети, изготвени съобразно изискванията на МСФО, не са влезли в сила през текущата финансова година.

Значителните ефекти в текущия, миналите или бъдещи периоди, произтичащи от прилагането за първи път на гореспоменатите стандарти и разяснения по отношение на

представяне, признаване и оценка на сумите, не са възникнали. Сравнителната информация за 2008 г., представена в този консолидиран финансов отчет следователно не се различава от тази, публикувана в консолидирания финансов отчет към 31 декември 2007 г.

Преглед на стандартите и разясненията, приложими задължително за Групата в бъдещи периоди, е представен в Пояснение 3.2.

3.2 Стандарти и разяснения, които не се прилагат от Групата

Към датата на одобрението на този консолидиран финансов отчет, някои нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи стандарти са публикувани, но не са влезли в сила и не са били приложени от по-ранна дата от Групата.

Ръководството очаква, че всички нововъведения ще бъдат включени в счетоводната политика на Групата за първия отчетен период, започващ след датата, от която те влизат в сила и не възнамерява да прилага тези промени от по-ранна дата.

Информация относно нови стандарти, изменения и разяснения, които не се очаква да имат ефект върху финансовите отчети на Групата е представена по-долу:

- МСС 23 (изменен) „Разходи по заеми”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. Това изменение не е приложимо за Групата, тъй като към момента разходите по заеми не отговарят на критериите, които трябва да се спазват при признаване на лихвените разходи като компонент на себестойността на построени от предприятието активи от имоти, машини, съоръжения и оборудване.
- МСФО 2 (изменен) „Плащане на базата на акции”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. Ръководството на Групата няма и не предвижда изплащането на възнаграждения под формата на акции или опции за придобиване на акции.
- МСС 32 (изменен) „Финансови инструменти: оповестяване и представяне” и съответните изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. Тези промени не са приложими за Групата, тъй като то няма инструменти с право на връщане.
- КРМСФО 13 „Програми за лоялни клиенти”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2008 г. Групата не прилага програми за лоялност на клиентите.
- КРМСФО 15 „Споразумения за строителство на недвижими имоти”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. Групата не е сключило и не планира да сключва споразумения за строителство на недвижими имоти.
- КРМСФО 16 „Хеджиране на нетна инвестиция в чуждестранна операция”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 октомври 2008 г. Групата не прилага хеджиране на инвестиции в чуждестранни операции.
- КРМСФО 17 „Разпределение на непарични активи на собствениците”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2009 г. Групата не е разпределяло непарични активи на собствениците си.

- КРМСФО 18 „Прехвърляне на активи от клиенти”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2009 г. Групата не използва в дейността си прехвърляне на активи от клиенти.
- Годишни подобрения 2008 г. СМСС публикува „Подобрения на Международните стандарти за финансово отчитане 2008”. По-голямата част от тези промени ще влезнат в сила през отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. Тези промени не се очаква да имат значително влияние върху консолидирания финансов отчет на Групата и не са анализирани подробно.

Информация относно нови стандарти, изменения и разяснения, които се очаква да имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата е представена по-долу:

- МСФО 8 „Оперативни сегменти”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. МСФО 8 заменя МСС 14 „Отчитане по сегменти” и изисква „мениджърски подход”, според който информацията за сегментите е представена на същата база, която се използва за целите на вътрешното отчитане. Очакваният ефект върху консолидирания финансов отчети все още се анализира от ръководството на Групата.
- МСФО 3 (изменен) „Бизнес комбинации” и произтичащите изменения на МСС 27 „Консолидирани и индивидуални финансови отчети”, МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия”, и МСС 31 „Дялове в съвместни предприятия”, в сила за бизнес комбинации, за които датата на закупуване е на или след започването на първия отчетен период, започващ на или след 1 юли 2009 г., без да се прилага с обратна сила за предходни периоди. Ръководството преценява въздействието върху Групата на новите изисквания относно счетоводното отчитане на придобивания, консолидация и отчитане на асоциирани предприятия. Групата не притежава съвместни предприятия.
- МСС 1 (изменен) „Представяне на финансови отчети”, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. Ръководството е в процес на разработване на консолидирания финансов отчети съгласно променените изисквания за оповестяване в този стандарт.

4 Счетоводна политика

4.1 Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценка за всеки вид активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО, одобрени от ЕС. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчети. Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2 База за консолидация

Финансовият отчет на Групата консолидира финансовите отчети на предприятието-майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2008 г. Дъщерните предприятия са всички предприятия, при които Групата има контрол върху финансовата и оперативната им политика. Предприятието-майка придобива и упражнява контрол, като притежава повече от половината от общия брой права на глас. Всички дъщерни дружества имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата се елиминират. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Малцинственото участие представлява делът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерните предприятия, които не се притежават от Групата. Ако загубата на дъщерното предприятие, отнасяща се към малцинственото участие, надвишава малцинственото участие в капитала на дъщерното дружество, превишението се отнася към мажоритарното участие, освен до степента, в която малцинственото участие има обвързващо задължение и е в състояние да покрие загубите.

4.3 Бизнес комбинации

Всички бизнес комбинации се отчитат счетоводно по метода на покупката, който включва признаване на разграничимите активи и пасиви на придобиваното дружество, включително условните задължения, независимо дали те са били признати във финансовите отчети преди придобиването. При първоначалното признаване активите и пасивите на придобитото дъщерно предприятие са включени в консолидирания баланс по тяхната справедлива стойност, която служи като база за последващо оценяване в съответствие със счетоводната политика на Групата. Репутацията се признава след определяне на всички разграничими нематериални активи. Положителната репутация представлява превишението на цената на придобиване над справедливата стойност на дела на Групата в разграничимите нетни активи на придобиваното дружеството към датата на придобиване. Всяко превишение на разграничимите нетни активи над цената на придобиване се признава в Отчета за доходите непосредствено след придобиването.

4.4 Инвестиции в асоциирани предприятия

Асоциирани са тези предприятия, върху които Групата е в състояние да оказва значително влияние, но които не са дъщерни предприятия, нито съвместно контролирани предприятия. Инвестициите в асоциирани предприятия се признават първоначално по себестойност, а впоследствие се отчитат по метода на собствения капитал.

Придобитите инвестиции в асоциирани предприятия също така се отчитат по метода на покупката, както е обяснено в пояснение 4.3 по-горе. Репутация или корекции в справедливата стойност на дела на Групата в асоциираното предприятие, се включва в стойността на инвестицията.

Всички последващи промени в размера на участието на Групата в собствения капитал на асоциираното предприятие се признават в балансовата стойност на инвестицията. Промени, дължащи се на печалбата или загубата, реализирани от асоциираното предприятие, се отразяват в Отчета за доходите на ред “Печалба/(загуба) от инвестиции в асоциирани предприятия”. Тези промени включват последваща амортизация или обезценка на определената при придобиването справедлива стойност на активи и пасиви на асоциираното предприятие.

Промените в позиции, признати директно в собствения капитал на асоциираното предприятие, се признават съответно в собствения капитал на Групата. В случаите, в които делът на Групата в реализираните загуби на асоциираното предприятие надвиши размера на участието му в асоциираното предприятие, включително и необезпечените вземания, Групата не признава своя дял в по-нататъшните загуби на асоциираното предприятие, освен ако Групата няма поети договорни или фактически задължения или е извършила плащания от името на асоциираното предприятие. Ако впоследствие асоциираното предприятие реализира печалби, Групата признава своя дял доколкото делът на печалбата надвиши акумулирания дял на загубите, които не са били признати по-рано.

Нереализираните печалби и загуби от трансакции между Групата и нейните асоциирани предприятия се елиминират до степента на дела на Групата в тези предприятия. Когато се елиминират нереализирани загуби от продажби на активи, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата.

Сумите, отразени във финансовите отчети на асоциираните предприятия, са преизчислени, където е необходимо, за да се осигури съгласуваност със счетоводната политика на Групата.

4.5 Отчитане по сегменти

Отделният бизнес сегмент обхваща група от активи или дейности, обособени за предлагане на продукти и услуги, които са обект на рискове и печалба, различни от тези на другите бизнес сегменти.

Групата оперира в пет сегмента, обособени като производство, финансов сектор, транспортен сектор, недвижими имоти и строителен и инженерен сектор. Всички междусегментни трансакции се оценяват и отчитат по пазарни цени и не са извършвани при специални условия.

4.6 Сделки в чуждестранна валута

Отделните елементи на консолидирания финансов отчет на Групата се оценяват във валутата на основната икономическа среда, в която предприятията от Групата извършват дейността си (“функционална валута”). Консолидираният финансов отчет на Групата е изготвен в български лева (лв). Това е функционалната валута на дружеството-майка и на

дъщерните дружества, с изключение на дъщерните дружества, действащи в Холандия и Германия, чиято функционална валута е евро, и на дъщерното дружество, действащо в Македония, чиято функционална валута е македонски денар. Валутата на представяне на Групата е български лева.

Сделките в чуждестранна валута се отчитат при първоначалното им признаване във функционалната валута на Групата по официалния обменен курс за деня на сделката, (обявения фиксинг на Българска народна банка). Приходите и разходите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута в края на периода, са отразени в Отчета за доходите.

Валутният борд в България е въведен на 1 юли 1997 г. в изпълнение на препоръките на Международния Валутен Фонд (МВФ) и първоначално стойността на българския лев бе фиксирана към стойността на германската марка в съотношение 1:1. След въвеждането на еврото българският лев бе фиксиран към еврото в съотношение 1 евро = 1.95583 лв.

4.7 Приходи и разходи

Приходите включват приходи от продажба на стоки и предоставяне на услуги от всеки един бизнес сектор на Групата. Приходите от основните дейности на групата са представени в пояснение 33 Приходи от нефинансова дейност, пояснение 35 Приходи от застраховане, пояснение 37 Приходи от лихви, пояснение 39 Положителни разлики от операции с финансови инструменти 44 Печалба/(загуба) от продажба на нетекущи активи.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване плащане или възмездяване, като се отчита сумата на всички търговски отстъпки и количествени работи, направени от Групата. При замяна на сходни активи, които имат сходна цена, размяната не се разглежда като сделка, която генерира приходи.

При продажба на стоки, приходът се признава, когато са изпълнени следните условия::

- Групата е прехвърлила значителните рискове и ползи от собствеността върху стоките върху купувача;
- Групата не е запазила продължаващо участие в управлението на стоките или ефективен контрол върху тях;
- сумата на прихода може да бъде надеждно оценена;
- вероятно е икономическите изгоди от сделката да бъдат получени;
- направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени могат надеждно да бъдат оценени.

Приходът, свързан със сделка по предоставяне на услуги, се признава, когато резултатът от сделката може надеждно да се оцени.

Оперативните разходи се признават в Отчета за доходите в момента на ползване на услугата или към датата на тяхното възникване.

Банкова дейност

- приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите и разходите за лихви се признават на пропорционална времева база, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент, като се амортизира разликата между сумата при първоначалното признаване на съответния актив или задължение и сумата при настъпил падеж.

За кредити, предоставени от банките на Групата и задължения към депозанти, където лихвата се изчислява ежедневно като се прилага договореният лихвен процент към неиздължената сума на кредита, ефективният лихвен процент се приема за приблизително равен на договорения, поради естеството на договорните отношения.

Натрупаните лихви в резултат на притежаване на ценни книжа за търгуване или за продажба се отчитат като приходи от лихви. Приходите от лихви включват сумата на амортизацията на дисконта, премията или друга разлика между началната отчетна сума на дълговите ценни книжа и сумата им на падежа.

При придобиване на лихвоносна инвестиция натрупаната към момента на придобиването лихва се отчита като вземане за лихви.

- такси и комисиони

Таксите и комисионите се състоят основно от такси за разплащателни операции в лева и чуждестранна валута, такси за отпускане и управление на кредити, за откриване на акредитиви и издаване на гаранции. Таксите и комисионите се начисляват, когато са заработени или дължими.

Комисионите, възникващи от сделки в чуждестранна валута се признават в Отчета за доходите при получаването им. Таксите и комисионите за отпускане и управление на кредити, когато са част от ефективния им доход, се разсрочват чрез амортизирането им за срока на действие на кредита и се признават като текущ финансов приход през този период чрез корекция на ефективния лихвен доход.

Застрахователна дейност

Признаването като приход на премията по застрахователни договори е на база сумата, дължима от застрахованото (застраховащото) лице за целия период на покритие, която застрахователят има право да получи по силата на сключени през отчетния период застрахователни договори и в случаите, когато периодът на покритие обхваща изцяло или отчасти следващ отчетен период. Презастрахователните премии от активно презастраховане се признават като приход на база дължимите през отчетния период премии от цеденти по силата на презастрахователни договори.

В случаите на съзастраховане само частта на застрахователя от общата сума на премията се признава като приход.

В отстъпените премии на презастрахователи по общо застраховане се включват дължимите премии на презастрахователи по силата на презастрахователни договори във връзка с презастраховане на рискове по сключени през отчетния период договори по пряко застраховане и активно презастраховане. Отчетените презастрахователни премии, които не са платени към датата на баланса, се отразяват като задължение.

Сумите, които подлежат на възстановяване от презастрахователи във връзка с изплатените през същия период претенции от застрахователя, се отчитат като дял на презастрахователите и в случаите, когато уреждането на взаимоотношенията с презастрахователите е в следващ отчетен период.

Авиационна дейност

Приходите от продажба на самолетни билети се признават при реално извършване на превоза на пътници. Към 31.12.2008 г. по издадени FIM-ове са отразени като приход приблизително 90% от стойността на FIM-а, а останалата стойност е отразена като разчет /провизия за FIM/. Съгласно ИАТА резолюции 735d и 735e документа FIM се използва при прекъсване на полета или при недоброволно премаршрутиране. По правило гл. А2 т. 2.6.1 на RAM (Revenue Accounting Manual) при разчет с FIM приемащата страна задължава издателя на FIM с приложимата пълна еднопосочна тарифа за съответните двойки градове, където е извършено пътуването. В един FIM могат да се включат много билети и задължението следва да бъде отразено по тарифата, валидна за датата на пътуване на всеки пътник. След получаване на входящата фактура приемащата авиокомпания има право според гл. А2 т. 2.6.2 и А10 4.1. на RAM в рамките на шест месеца от датата на издаване на фактурата да направи редбит на база прорейтната стойност. При получаване на редбитната фактура се закрива възникналия разчет. При изтичане на шестмесечния срок за възражения /редбитни/, непредявените суми се признават за приход.

Пенсионноосигурителна дейност

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение. Приход се признава при изпълнението на услугата или при прехвърлянето на риска върху клиента. Пенсионните дружества на Групата признават като приходи таксите от Доброволния пенсионен фонд (ДПФ), Универсалния пенсионен фонд (УПФ) и Професионалния пенсионен фонд (ППФ).

Здравноосигурителна дейност

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване плащане или възмездяване. Приход се признава при изпълнението на услугата или при прехвърлянето на риска на клиента. Здравноосигурителното дружество на Групата признава като приход премията по здравноосигурителни договори на база сумата дължима от здравноосигуреното лице или осигуряващия за целия период на покритие, която осигурителят има право да получи по силата на сключени през отчетния период здравноосигурителни договори и в случаите, когато периодът на покритие обхваща изцяло или отчасти следващ отчетен период. Сключените здравноосигурителни договори, в зависимост от възможността да останат в сила за продължителен период, се делят на дългосрочни и краткосрочни. Краткосрочните договори осигуряват здравноосигурителна защита за фиксиран период и предоставят възможност да се коригират условията по договора в края на всеки договорен период като например сумата на здравноосигурителната премия или обхвата на покритието. Срещу признатите като приход здравноосигурителни премии съгласно ЗОТТ се формират здравноосигурителни резерви, които в достатъчна степен да поемат съответните рискове по здравноосигурителните пакети.

Когато по силата на здравноосигурителен договор премиите са дължими на вноски, всяка предстояща сума за получаване към датата на баланса и призната като приход се отразява като вземане.

4.8 Разходи по заеми

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, включително тези, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават като разход за периода, в който са възникнали като част от „разходи за лихви” в Отчета за доходите.

4.9 Репутация

Репутацията представлява превишението на стойността на придобиване в бизнес комбинация над справедливата стойност на дела на Групата в придобитите разграничими нетни активи (вижте пояснение 4.3). Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте пояснение 4.13 за информацията относно тестването за обезценка.

4.10 Нематериални активи

Нематериалните активи се оценяват първоначално по себестойност. В случаите на самостоятелно придобиване тя е равна на покупната цена, както и всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнескомбинация, себестойността му е равна на справедливата му стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в Отчета за доходите за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното признаване, се признават в Отчета за доходите в периода на тяхното възникване, освен ако има вероятност те да спомогнат на актива да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически изгоди и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези две условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- софтуер 2-5 години
- права върху собственост 5-7 години

Амортизацията е включена в “разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Групата извършва внимателна преценка, когато определя дали критериите за първоначално признаване като актив на разходите по разработването са били спазени.

Преценката на ръководството е базирана на цялата налична информация към датата на баланса.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Групата е в размер на 700 лв.

4.11 Имоти, машини, съоръжения и оборудване

Имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване се извършва въз основа на цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в Отчета за доходите за съответния период.

Последващи разходи свързани с определен актив от имоти, машини, съоръжения и оборудване, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Имоти, машини, съоръжения и оборудване, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни активи или на база стойността на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини, съоръжения и оборудване се начислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	25 години
• Машини	5 години
• Съоръжения	от 4 до 25 години
• Транспортни средства	от 4 до 10 години
• Летателни апарати	10 години
• Двигатели	3-5 години
• Кораби	30 години
• Стопански инвентар	7 години
• Други	7 години

Избраният праг на същественост за имоти, машини, съоръжения и оборудване на Групата е в размер на 700 лв.

4.12 Отчитане на лизинговите договори

Групата е сключила договори за финансов лизинг и оперативен лизинг като лизингополучател. В съответствие с изискванията на МСС 17 (рев 2007), правата за разпореждане с актива се прехвърлят от лизингодателя върху лизингополучателя в

случаите, в които лизингополучателят понася съществените рискове и възнаграждения от собствеността на наетия актив.

Активът се завежда в баланса на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания. В баланса се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с изискванията на МСС 16 Имоти, машини, съоръжения и оборудване или МСС 38 Нематериални активи.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Оперативните лизингови плащания се признават като разходи по линейния метод. Разходи, свързани с поддръжка и застраховки, се отразяват като разходи в Отчет за доходите към момента на възникването им.

Групата е сключила договори за отдаване на активи при условията на финансов и оперативен лизинг.

Активи по договори за оперативен лизинг са представени в баланса в съответствие с техния вид.

Доходи от оперативен лизинг се признават като приход по линейния метод върху срока на лизинговия договор. Разходи, включително амортизация, възникнали по получаването на прихода се признават като разход. Приходи от лизинг (с изключение на постъпления от предоставени услуги, като застраховане и поддръжка) се признават по линейния метод върху срока на лизинговия договор, дори ако постъпленията не се отчитат на такава база.

Първоначалните преки разходи, възникнали за лизингодателя в процеса на преговори и уреждане на договор за оперативен договор се прибавят към балансовата стойност на отдадения актив и се признават като разход върху срока на лизинговия договор на същата основа, както и прихода.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в баланса и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи и реда определен от МСС 16 Имоти, машини, съоръжения и оборудване и МСС 38 Нематериални активи.

Активите, отдадени при условията на финансови лизингови договори, се отразяват в баланса като вземане, равно на нетната инвестиция в лизинговия договор. Доходът от продажба на активите се включва в Отчета за доходите за съответния период. Признаването на финансовия приход се основава на модел, отразяващ постоянен периодичен процент на възвращаемост върху остатъчната нетна инвестиция.

4.13 Тестове за обезценка на репутация, други нематериални активи и имоти, машини, съоръжения и оборудване

За да определи размера на обезценката, Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за които могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци – единица, генерираща парични потоци. В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други на база единица, генерираща парични потоци. Репутацията е отнесена към единиците, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от съответната бизнескомбинация и които представляват най-ниското ниво в Групата, на което ръководството наблюдава репутацията.

Единиците, генериращи парични потоци, към които е отнесена репутацията, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност. За да определи възстановимата стойност, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се разпределят в намаление на балансовата сума на активите от тази единица в следния ред: първо върху положителната репутация, отнасяща се за единицата и след това върху останалите активи, пропорционално на балансовата им стойност. С изключение на репутацията за всички други активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Призната в минал период обезценка се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.14 Инвестиционни имоти

Групата отчита като инвестиционни имоти земя и сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и /или за увеличение на капитала, които се отчитат по модела на цената на придобиване.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всякакви разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот,

например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти се отчитат по тяхната себестойност, намалена с всички натрупани амортизации и загуби от обезценка.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати във консолидираните финансови отчети на Групата, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Групата да получи бъдещи икономически изгоди, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхната продажба. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или продажбата на инвестиционни имоти, се признават в Отчета за доходите и се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата и балансовата стойност на актива.

Амортизацията на инвестиционните имоти се начислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на актива, както следва:

- Сгради 25 години

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се отчитат съответно като „приходи” и „други разходи”, и се признават както е описано в Пояснение 4.7.

4.15 Проучване и оценка на минерални ресурси

Проучването и оценката на минералните ресурси за Групата, се отнася до търсене и проучване на суров нефт и природен газ, след като са получени права за това в конкретен “Блок”.

Групата признава като активи по проучване и оценка всички натрупани разходи в процеса на търсене на ресурси, проучвания с търговска цел, разходи които може да се отнесат директно към точно определена площ за проучване „Блок”, за които Групата има разрешение за търсене и проучване от държавните власти. Такива разходи включват най-малко следните видове:

- Придобиване на права за проучвания
- Топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания
- Проучвателни сондажи
- Вземане на проби за анализ
- Дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси.

Активите по проучване и оценка на минерални ресурси могат да бъдат класифицирани като:

- Разрешения за търсене и проучване, издадени от МОСВ и МИЕ, съгласно Закона за подземните богатства и свързаните с тях такси се капитализират като дълготрайни нематериални активи.
- Всички разходи за топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания, проучвателни сондажи, изкопни работи, вземане на проби за анализ и други дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси, както и други разходи за проучване и оценка, които са направени за конкретна площ, за която Групата притежава разрешение за проучване също се капитализират, но като „разходи за придобиване на ДМА” в имоти, машини, съоръжения и оборудване. Тези разходи включват и разходите за възнаграждение на персонала, материали и използвано гориво, снабдителни разходи и плащания направени към доставчици.

Всички капитализирани разходи се преглеждат технически, финансово и на управленско ниво поне веднъж годишно с цел потвърждаване на намерението за продължаване на проучвателните дейности и извличане на ползи от направеното откритие. В случай че Групата няма намерение да продължава проучвателните дейности, разходите се отписват след прекратяване на договора със съответните държавни органи.

Оценяването на активите по проучване и оценка на минерални ресурси при тяхното първоначално признаване в баланса е по себестойност. Елементите на себестойността включват операции по търсене и оценяване.

“Операции по търсене” – означава операциите с цел откритие на акумулация от петрол. Търсенето включва, без да се ограничава до, геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи, изучавания и изследвания, както и сондиране, удълбочаване, напускане или обсаждане и перфориране, както и изпитване на търсещи сондажи за откриването на петрол, и покупката, наемането или придобиването на такива суровини, материали, оборудване за тези дейности, каквито могат да бъдат включени в одобрените годишни работни проекти и бюджети.

“Операции по оценяване” – означава работите по оценяване (част от търсенето) и работна програма за оценяване, изпълнявана след открития, с цел окупторяване на природния резервоар, към който се отнася откритието по отношение на дебелина и латерално разпространение, и оценяване на извлекемите количества в него, и следва да включва, без да се ограничава от геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи.

4.16 Финансови активи

Финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, включват следните категории финансови инструменти:

- кредити и вземания;

- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в Отчета за доходите или директно в собствения капитал на Групата.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

При първоначално признаване на финансов актив Групата го оценява по справедлива стойност. Разходите по сделката, които могат да бъдат отнесени директно към придобиването или издаването на финансовия актив, се отнасят към стойността на финансовия актив или пасив, с изключение на финансовите активи или пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Отписването на финансов актив се извършва, когато Групата загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив – т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци, или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността. Тестове за обезценка се извършват към всяка дата на изготвяне на баланса, за да се определи дали са налице обективни доказателства за наличието на обезценка на конкретни финансови активи или групи финансови активи.

Лихвените плащания и други парични потоци, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в Отчета за доходите при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят.

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в Отчета за доходите за текущия период. По-голямата част от търговските и други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на баланса или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, са активи, които са държани за търгуване или са определени като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване. Всички деривативни финансови активи, освен ако не са специално

определени като хеджиращи инструменти, попадат в тази категория. Групата не притежава други финансови инструменти, които попадат в тази категория.

Инвестиции, държани до падеж, са финансови инструменти с фиксирани или определяеми плащания и определена дата на падежа. Инвестициите се определят като държани до падеж, ако намерението на ръководството на Групата е да ги държи до настъпване на падежа им. Инвестициите, държани до падеж, последващо се оценяват по амортизирана стойност чрез метода на ефективната лихва. В допълнение при наличието на обезценка на инвестицията финансовият инструмент се оценява по настояща стойност на изчислените парични потоци. Всички промени в преносната стойност на инвестицията се отчитат в Отчета за доходите.

Финансови активи на разположение за продажба, са онези финансови активи, които не са кредити и вземания възникнали в предприятието, инвестиции, държани до падеж, или финансови активи, отчитани по справедлива стойност като печалба или загуба. Финансовите активи от тази категория последващо се оценяват по справедлива стойност, с изключение на тези, за които няма котировки на пазарната цена на активен пазари чиято справедлива стойност не може да бъде надеждно определена. Последните се оценяват по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент или по себестойност, в случай че нямат фиксиран падеж. Промените в справедливата им стойност се отразяват в собствения капитал, нетно от данъци. Натрупаните печалби и загуби от финансови инструменти на разположение за продажба се включват в Отчета за доходите за отчетния период, когато финансовият инструмент бъде продаден или обезценен.

Обезценки за несъбираемост във връзка с банковата дейност на Групата

Финансовите активи се обезценяват при наличие на индикация за обезценка: има информация за финансови затруднения; има реални договорни нарушения; извършено е реструктуриране на дълга; изключване от фондовата борса на ценните книжа.

Финансовите активи, държани за търгуване се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния финансов отчет, доколкото наличието на обезценка не е намерило отражение в извършената преоценка към датата на годишния финансов отчет. При наличие на условия за обезценка се определя възстановимата стойност на финансовите активи. При условие, че очакваната възстановима стойност на финансовите активи е по-ниска от отчетната им стойност се извършва обезценка, като отчетната стойност на финансовите активи се намалява до очакваната им възстановима стойност. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаление на стойността на финансовите активи.

Финансовите активи, държани за продажба и отчитани по справедлива стойност се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на консолидирания финансов отчет, доколкото наличието на обезценка не е намерило отражение в извършената преоценка към датата на консолидирания финансов отчет. При наличие на условия за обезценка се определя тяхната възстановима стойност. При условие, че очакваната възстановима стойност на финансовите активи е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка, както следва:

- при условие, че към момента на обезценката няма формиран преоценъчен резерв – разликата между отчетната стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовите активи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-малък от размера на обезценката – в този случай с частта от обезценката до размера на преоценъчния резерв се намалява отчетната стойност на активите и размера на преоценъчния резерв /който остава с нулева стойност/. Останалата част от обезценката се отнася като текущ финансов разход и намаление на отчетната стойност на активите;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е отрицателна величина – разликата между балансовата стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовия актив, а отрицателната величина на преоценъчния резерв се прехвърля и намира отражение в текущите финансови разходи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-голям от размера на обезценката – в този случай с размера на обезценката се намалява стойността на инвестицията и размера на преоценъчния резерв.

Финансовите активи, държани от Групата до настъпване на падеж се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за притежавани от Групата ценни книжа, отчетени по амортизирана стойност, се определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на ценните книжа е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на ценните книжа. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в отчета за доходите за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината.

Кредитите и авансите, възникнали първоначално в Групата с фиксиран падеж, се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за предоставени от Групата кредити, отчетени по амортизирана стойност, се определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент, ако това е необходимо. Ръководството определя очакваните бъдещи парични потоци след преглед на индивидуалните кредитополучатели, кредитните експозиции и други оказващи влияние фактори. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на кредитите е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на кредитите. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в отчета за доходите за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината. Несъбираемите кредити и аванси, които не могат да бъдат възстановени се отписват и се нетират от акумулираната обезценка за несъбираемост. Тези кредити се

отписват след приключване на всички необходими правни процедури и след като сумата на загубата е окончателно определена.

Групата е възприела методология за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити на базирана на МСФО и в съответствие с изискванията на банковото законодателство съответно в България и Македония. Групата класифицира кредитите в няколко групи. Извън групата на редовните кредити се прилагат проценти, надвишаващи минимално изискваните от регулациите, като с тези проценти се намаляват договорните парични потоци с цел определяне на очакваните парични потоци, които след това се дисконтират с ефективния лихвен процент, както е посочено по-горе. Други специфични изисквания на регулациите са свързани с условия за прекласифициране на нередовни кредити обратно в групата на редовните и признаване на ликвидни обезпечения за целите на определяне на провизиите за обезценка на кредити.

Сумата на загубите, които не са конкретно идентифицирани, но на база преходен опит могат да бъдат очаквани за група от кредити с подобни рискови характеристики, също се начисляват като разход за провизии и намаляват отчетната стойност на кредитите. Загубите се оценяват на базата на исторически опит, кредитния рейтинг на клиентите и икономическата среда, в която са поставени кредитополучателите.

4.17 Деривати

Дериватите се отчитат по справедлива стойност и се признават в баланса като деривати за търгуване. Справедливата стойност на дериватите се основава на пазарната цена или сходни модели за оценка. Дериватите активи се представят като част от финансовите активи държани за търгуване, а дериватите пасиви се представят като част от други задължения. Промяната в справедливата стойност на дериватите за търгуване се признава като част от нетния приход от операции с финансови инструменти в отчета за доходите.

4.18 Вземания и задължения по споразумения за обратно изкупуване

Вземанията и задълженията по споразумения за обратно изкупуване се отчитат по цена на придобиване, която е равна на справедливата стойност на пласираните/привлечените от банките на Групата средства, обезпечени със стойността на ценните книжа. Дължимите лихви за предоставеното/полученото финансиране за срока на споразумението се осчетоводяват и признават като приходи/разходи за лихви в периода на възникването им.

4.19 Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

МСФО 7 “Финансови инструменти: Оповестяване”, изисква в бележките към финансовите отчети да се оповести информация за справедливата стойност на финансовите активи и пасиви. За тази цел справедливата стойност се дефинира като стойността, за която един актив може да бъде заменен или едно задължение уредено при директна сделка между информирани и желаещи осъществяването на сделката страни.

Политиката на Групата е да оповестява информация за справедливата стойност на тези активи и пасиви, за които има налична пазарна информация и чиято справедлива стойност е съществено различна от отчетената стойност. Справедливата стойност на

паричните средства и паричните еквиваленти, депозитите и кредитите, предоставени от Групата, другите вземания, депозитите, заемите и другите краткосрочни задължения се доближава до балансовата стойност, в случай, че надежът им ще настъпи в по-кратък период от време. В момента не съществува достатъчен пазарен опит, стабилен и ликвиден пазар за покупки и продажби на кредити и някои други финансови активи и пасиви, за които няма публикувана пазарна информация. Съответно, тяхната справедлива стойност не може да се определи надеждно. Според ръководството, при съществуващите обстоятелства, отчетените възстановими стойности на финансовите активи и пасиви са най-достоверни и полезни за целите на финансовия отчет.

4.20 Провизии за кредитни ангажименти

Размерът на провизии за гаранции и други задбалансови кредитни ангажименти се признава за разход и пасив, когато Групата има текущи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и когато е вероятно определен поток, включващ икономически ползи, да бъде необходим за покриване на задължението и може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението. Всички загуби в резултат от признаване на провизии за задължения се отнасят в отчета за доходите за съответния период.

4.21 Материални запаси

Материалните запаси включват материали, продукцията, незавършено производство и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват разходите по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, като използва метода средно претеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.22 Данъци върху дохода

Разходите за данъци признати в Отчета за доходите включват сумата на отсрочените данъци и текущите разходи за данъци, които не са признати директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения или вземания от бюджета, които се отнасят за текущия период и които не са платени към датата на баланса. Текущият разход за данък е изчислен в съответствие с приложимата данъчна ставка и данъчни правила за облагане на дохода за периода, за който се отнася, на база на преобразувания финансов резултат за данъчни цели, който се различава от счетоводната печалба или загуба във финансовите отчети.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната съответна данъчна основа.

Размерът на отсрочените данъчни активи и пасиви се изчислява без дисконтиране, като се прилагат данъчни ставки, които се очаква да бъдат валидни през периода на тяхната реализация, и които са влезнали в сила или са известни към датата на баланса. Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочените данъчни активи се признават само до степента, до която съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи данъчни доходи. Вижте пояснение 4.36.1 относно оценката на ръководството за вероятността отсрочените данъчни активи да се реализират посредством бъдещи данъчни печалби.

Значителна част от промените в отсрочените данъчни активи или пасиви се отразяват като разходи за данъци в Отчета за доходите. Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви, дължаща се на промяна в справедливата стойност на активи или пасиви, която е отразена директно в капитала се отразяват директно в собствения капитал.

4.23 Пари и парични еквиваленти

Групата отчита като пари и парични средства наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, депозити, салдата по сметките в Централната банка (БНБ) и ностро сметките, които представляват разплащателни сметки в други банки без ограничения при използването им, както и предоставени ресурси, кредити и аванси на други банки с падеж до 3 месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обрацаеми в паричен еквивалент и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.24 Собствен капитал и плащания на дивиденди

Акционерният капитал на Групата отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Премийният резерв включва премии, получени при емитиране на собствен капитал. Всички разходи по сделки, свързани с емитиране на акции, са приспаднати от внесения капитал.

Когато дъщерни дружества на Групата купуват акции на дружеството-майка на Групата (изкупени собствени акции), платеното възнаграждение, включително всички присъщи такси, се намалява от собствения капитал на Групата, докато акциите не бъдат продадени извън Групата. В случай че такива акции се продадат извън Групата,

полученото възнаграждение, нетно от необходимо присъщите такси, се включва в собствения капитал.

Другите резерви са формирани на база на изискванията на Търговския закон за формиране на законови резерви и от признати преоценка на финансови активи на разположение за продажба.

Неразпределената печалба включва натрупаните печалби от минали периоди. Текущата печалба включва текущия финансов резултат, посочен в отчета за доходите.

Задълженията за плащане на дивиденди на акционерите се включат в „Други краткосрочни финансови задължения“, когато дивидентите са одобрени за разпределение на Общото събрание преди датата на баланса.

4.25 Осигурителни и пенсионни договори

Пенсионноосигурителното дружество на Групата управлява и представлява три пенсионни фонда за допълнително пенсионно осигуряване – Доброволен, Професионален и Универсален.

Доброволен пенсионен фонд извършва допълнително доброволно пенсионно осигуряване за лична допълнителна доброволна пенсия. Покритите осигурителни случаи са: старост, инвалидност и смърт.

Допълнителните пенсии са пожизнени и срочни, по избор на осигуреното лице, като вида на пенсията и срока на нейното получаване се посочват в пенсионния договор при придобиване на право на допълнителна пенсия.

Плащанията са под формата на:

- допълнителни пенсии за старост и инвалидност;
- еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида;
- изплащане на наследствена пенсия;
- еднократно или разсрочено изплащане на наследниците на остатъка от средствата по индивидуалната партида на осигурените лица или пенсионера.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Право на допълнителна пенсия може да се придобие и чрез внасяне на еднократни вноски, като техният размер се определя на базата на актюерски разчети.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигурения;
- когато осигуреното лице прехвърли в полза на трето лице или друг пенсионен фонд цялата сума, натрупана в неговата индивидуална партида;
- при изтегляне на цялата сума, натрупана по неговата индивидуална партида.

Професионален пенсионен фонд осигурява срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране. Професионалната пенсия за ранно пенсиониране се получава до момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по част първа от КСО.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на I и II категория труд съобразно категорията труд.
- еднократно изплащане до 50% от средствата натрупани по индивидуална партида сума при пожизнено загубена работоспособност над 70.99 на сто.
- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследници на починал осигурен или на пенсионер на фонда;

Размерът на професионалната пенсия за ранно пенсиониране се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- срокът на получаване на пенсията;
- техническия лихвен процент, одобрен от зам. председателя на Комисията за финансов надзор.

При придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по дял Първи на КСО преди изтичане на срока, за който е отпусната професионалната пенсия, с последната пенсия на осигуреното лице се изплаща и остатъкът на средствата в индивидуалната осигурителна партида.

Осигурителният договор се прекратява при следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;
- при подписване на действителен договор за осигуряване в професионален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, който е сключен след получаване съгласие от Групата за промяна на участието на осигуреното лице.

Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски. Размерът им се определя в Кодекса за социалното осигуряване като процент от осигурителния доход.

Универсален пенсионен фонд осигурява лична допълнителна пожизнена пенсия за старост и осигуряване при служебно разпределение, осъществено от НОИ.

Право на придобиване на лична допълнителна пенсия за старост от универсален пенсионен фонд възниква, когато лицето придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на част първа от Кодекса за социално осигуряване или 5 години преди навършване на възрастта за получаване на пенсия от Държавното

обществено осигуряване по желание на осигуреното лице, при положение, че натрупаните средства по индивидуалната партида позволяват отпускането на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- допълнителна пожизнена пенсия за старост след придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по Част първа на КСО;
- допълнителна пожизнена пенсия за старост пет години преди навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1-3 от КСО при условие, че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1-3 от КСО;
- еднократно изплащане до 50 на сто от натрупаната по индивидуалната партида сума при пожизнено загубена работоспособност над 70,99%;
- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследниците на починало осигурено лице и на пенсионер на Фонда.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се определя на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;
- при подписване на действителен договор за осигуряване в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, който е сключен след получено съгласие от Групата за промяна на участието на осигуреното лице;
- при изтегляне или прехвърляне на цялата сума, натрупана по партидата.

4.26 Специализирани резерви за пенсионна дейност

Пенсионноосигурителните дружества на Групата са задължени да формират специализирани резерви със собствени средства съгласно чл. 213 ал. 2 и чл. 193 ал. 8 от Кодекса за социалното осигуряване.

Съгласно чл. 213 ал. 2 от Кодекса за социалното осигуряване е формиран пенсионен резерв за ДПФ ЦКБ-СИЛА за изплащане на пожизнени пенсии.

Съгласно чл. 193 ал. 8 от Кодекса за социалното осигуряване са формирани резерви за гарантиране на минимална доходност за задължителните пенсионни фондове ППФ ЦКБ-СИЛА и УПФ ЦКБ-СИЛА.

Резервите за гарантиране на минимална доходност могат да се инвестират само в строго дефинирани видове активи и при спазване на инвестиционните ограничения определени в чл. 175-180 от Кодекса за социалното осигуряване.

Оценката на активите, които представляват инвестиции на специализираните резерви се извършва при спазване на НАРЕДБА № 9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партии, приложимите счетоводни стандарти и приетите правила за оценка на активите и пасивите на ПОАД „ЦКБ-СИЛА” и управляваните фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

4.27 Здравноосигурителни резерви

Здравноосигурителното дружество на Групата заделя здравноосигурителни резерви съгласно Закона за здравното осигуряване и свързаните с него подзаконовни нормативни актове. Натрупаните резерви следва да се инвестират съгласно изискванията на Закона за здравното осигуряване и при осигуряване на сигурност, доходност и съответна на здравноосигурителните договори ликвидност.

4.28 Пенсионни и други задължения към персонала

Групата не е разработвала и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане или други дългосрочни възнаграждения и планове за възнаграждения след напускане или под формата на компенсации с акции, или с дялове от собствения капитал.

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали на база неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква отпуските да възникват в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер от две до шест брутни работни заплати.

Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСФО 19 Доходи на наети лица на база на прогнозиран плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущи пенсионни и други задължения към персонала по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати в резултат на тяхното бъдещо използване.

4.29 Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, се признават като финансови разходи в Отчета за доходите.

Заемите са отразени в баланса на Групата, нетно от разходите по получаването на кредита. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в Отчета за доходите на принципа на начислението, при използване на метода на ефективния лихвен процент и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизируема стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите на Групата, се признават, когато дивидентите са одобрени на Общото събрание на акционерите.

4.30 Застрахователни операции

Към датата на изготвяне на годишния финансов отчет Групата прилага МСФО 4 – Застрахователни договори. Този стандарт дефинира изисквания за оповестяването на счетоводната политика и представяне на сравнителна информация по отношение на застрахователните активи и пасиви, както и приходите и разходите, свързани със застрахователната дейност. Счетоводната политика на Групата е съобразена със спецификата на предлаганите застрахователни услуги и съответните нормативни изисквания.

4.31 Застрахователни договори

Застрахователни договори са тези ангажименти, които към датата на тяхното действие прехвърлят съществени застрахователни рискове върху Групата. Приема се, че съществен застрахователен риск съществува тогава, когато има реална възможност Групата да изплати обезщетение в полза на застрахованото лице и/или трета страна по настъпили застрахователни събития в размер, надхвърлящ 10% от сумата, която би била изплатена ако такова събитие не настъпи.

След първоначално признаване на застрахователните договори те продължават да се представят като такива за периода на тяхното действие, независимо че е възможно съществено намаляване на застрахователния риск за периода.

4.32 Презастрахователни договори

Групата отстъпва част от застрахователния риск, който носи по сключени застрахователни договори с презастрахователи. Очакваните ползи на Групата от презастрахователните договори по отношение на предстоящи плащания се признават като активи в баланса в момента на тяхното възникване.

Групата периодично извършва преглед за обезценка на вземанията от презастрахователи. Ако са налице обстоятелства за такива обезцени, презастрахователните вземания се намаляват до размера на сумата, която се очаква да бъде събрана. Разликата се посочва като изменение в дела на презастрахователите в резерва за предстоящи плащания в техническия отчет за застрахователната дейност.

Групата извършва и активно презастраховане. Премиите и обезщетенията по активно презастраховане се отчитат заедно със записаните застрахователни премии и изплатените брутни обезщетения по преки застрахователни операции.

4.33 Застрахователни резерви

Застрахователните резерви се създават от застрахователя за покриване на настоящи и бъдещи задължения към застрахованите въз основа на застрахователните договори, и не са елемент на собствения капитал. Застрахователните резерви се изчисляват от актюера на Групата чрез актюерски методи, които са съвкупност от математически и статистически методи и правила. Застрахователните резерви се посочват в баланса на Групата в брутен размер, както и частта на презастрахователя. Когато застраховането се извършва в чуждестранна валута, в същата валута се създават и резервите за него. Застрахователните резерви, заделени през предходния отчетен период, се посочват като приход от освободени резерви през текущия отчетен период, а заделените в края на периода - като разход за заделени резерви в Отчета за доходите. Застрахователните резерви, отнасящи се за частта на презастрахователя, заделени през предходния отчетен период, се посочват като разход от освободени резерви през текущия отчетен период, а заделените в края на периода - като приход от заделени резерви в Отчета за доходите.

Групата следва да инвестира застрахователните си резерви, в активи и при процентни съотношения, регламентирани в Кодекса за застраховането.

4.34 Адекватност на резервите

Периодично актюерът на Групата прави оценка дали общо формираните резерви, намалени с отсрочените аквизиционни разходи са достатъчни, за да покрият евентуални бъдещи плащания. Съгласно изискванията на регулаторните органи сумата на така формираните резерви трябва да бъде обезпечена напълно с инвестиции във високоликвидни активи (в процентни съотношения, регламентирани в съответните нормативни актове).

При оценката за адекватност на резервите се взимат под внимание паричните потоци, насочени за плащане на обезщетения, парични потоци, генерирани от събрани премии, изплатени комисионни.

4.35 Провизии, условни активи и условни пасиви

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минали събития да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да не са сигурни. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред засегнатите лица. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като също така се вземат в предвид рисковете и несигурността, включително свързани със сегашното задължение. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение на Групата се признават като отделен актив. Този актив, обаче, не може да надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към всяка балансова дата и стойността им се коригира, така че да отрази най-добрата приблизителна оценка към датата на баланса. В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток ресурси в резултат на текущо задължение, такова задължение не се признава. Групата не признава условни активи, тъй като признаването им може да има за резултат признаването на доход, който може никога да не бъде реализиран.

4.36 Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Групата, които оказват най-съществено влияние върху финансовите отчети, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.37.

4.36.1 Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещ облагаем доход, за който може да бъде използван отсрочен данъчен актив, се базира на най-актуалната одобрена бюджетна прогноза. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случай, когато активът може да се употреби в рамките на определените от закона срокове, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се оценява индивидуално от ръководството на база на специфичните факти и обстоятелства.

4.37 Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.37.1 Обезценка

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност. За да определи възстановимата стойност, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вижте Пояснение 4.13). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи определянето на приложимия дисконтов фактор включва извършване на подходящи корекции на пазарния риск и на рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

4.37.2 Полезен живот на амортизируемите активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период. Към 31 декември 2008 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Балансовите стойности на активите са анализирани в пояснения 7 и 11. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.37.3 Бизнес комбинации

При първоначалното им признаване активите и пасивите на придобитите дружества са включени в консолидирания баланс с тяхната справедлива стойност. При изчисляване на справедливата стойност ръководството използва оценки на бъдещите парични потоци и дисконтови фактори, които обаче могат да се различават от действителните резултати. Всички промени в оценката след първоначалното признаване биха се отразили върху стойността на репутацията. Информация относно придобитите активи и пасиви е представена в пояснение 5.

4.37.4 Справедлива стойност на финансовите инструменти

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти при липса на котирани цени на активен пазар. Подробности относно използваните предположения са представени в поясненията за финансови активи и пасиви. При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден финансов инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

4.37.5 Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализируема стойност. При определяне на нетната реализируема стойност ръководството взема предвид най-надеждните налични данни към датата на приблизителната оценка. Основната дейност на Групата е изложена на пазарни промени, които могат да доведат до резки изменения в продажните цени.

4.37.6 Провизии

Групата е страна по предявени, но неизплатени регресни иски, възникнали в резултат на нормалния ход на застрахователната дейност, както и ответник по няколко съдебни дела към настоящия момент, чийто изход може да доведе до задължения на стойност, различна от сумата на признатите във финансовия отчет провизии. Групата заделя резерв за възникнали и предявени претенции, съгласно изискванията на Наредба N27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите.

Провизиите за заведените срещу Групата съдебни дела няма да бъдат заделени, тъй като ръководството на Групата не очаква съдебните решения от делата да окажат негативно влияние върху дейността му.

Групата начислява провизии за фонд за напускане по сключените концесионни договори.

5 База за консолидация

5.1 Дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	2008	2007
Централна Кооперативна Банка АД	България	Финансов сектор	75.82%	72.80%
ЗАД Армеец	България	Финансов сектор	83.60%	97.26%
ЦКБ ГрупЕАД	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
ЦКБ Асетс Мениджмънт ЕООД	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
ЗАЕД ЦКБ Живот	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
ЗОК ЦКБ	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
Армеец Лизинг ООД	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
ЦКБ Скопје АД	Македония	Финансов сектор	78.60%	0.00%
ПОАД ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	89.31%	99.26%
ДПФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
УПФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
ППФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%
Химимпорт Холандия ЕАД	България	Финансов сектор	100.00%	0.00%
Проучване и добив на нефт и газ АД	България	Производство	53.66%	56.50%
Зърнени Храни България АД	България	Производство	59.82%	59.61%
Българска петролна рафинерия ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Слънчеви лъчи Комерс ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Слънчеви лъчи Провадия ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Българска сондажна компания ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Прайм Лега Консулт ООД	България	Производство	70.00%	70.00%
СК ХГХ Консулт ООД	България	Производство	59.34%	59.34%
Омега Финанси ООД	България	Производство	96.00%	96.00%
Геофизични изследвания ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Софгеопрочване ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
ПДНГ –Сервиз ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Петрогаз Антика ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Издателство геология и минерални ресурси ООД	България	Производство	70.00%	70.00%
Химимпорт Груп ЕАД	България	Производство	100.00%	100.00%
Химойл Трейд ООД	България	Производство	60.00%	60.00%
ПДНГ Ойл АД	България	Производство	100.00%	100.00%
Рабър Трейд ООД	България	Производство	60.00%	60.00%
Оргакхим Трейдинг 2008 ООД	България	Производство	60.00%	60.00%
Химцелтекс ООД	България	Производство	60.00%	60.00%

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	2008	2007
Фертилайзърс Трейд ООД	България	Производство	52.00%	52.00%
Диализа България ООД	България	Производство	50.00%	50.00%
Химимпорт Фарма АД	България	Производство	60.00%	60.00%
Силико 07 ООД	България	Производство	50.00%	50.00%
Еколенд Инжинеринг ООД	България	Производство	52.00%	52.00%
Каме България ООД	България	Производство	75.00%	75.00%
Медицински Център Хелт Медика ООД	България	Производство	51.00%	51.00%
Химснаб АД	България	Производство	93.33%	93.33%
Бранд Нью Айдиъс ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
АЙ ТИ Криейшън ООД	България	Производство	50.00%	50.00%
Арис 2003 ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Диагнозис Си и ЕС	България	Производство	0.00%	95.00%
Бургаска мелница ЕООД	България	Производство	100.00%	100.00%
Химтранс ООД	България	Производство	60.00%	60.00%
Булхимтрейд ООД	България	Производство	60.00%	0.00%
Транскар сервиз ЕООД	България	Транспортен сектор	100.00%	100.00%
Корабно Машиностроене АД	България	Транспортен сектор	51.81%	51.81%
Транс интеркар ЕООД	България	Транспортен сектор	100.00%	100.00%
МАЯК КМ АД	България	Транспортен сектор	77.19%	77.19%
Порт Балчик АД	България	Транспортен сектор	100.00%	100.00%
Българска Корабна Компания ЕАД	България	Транспортен сектор	100.00%	100.00%
Параходство Българско Речно Плаване АД	България	Транспортен сектор	82.10%	83.25%
ВиТиСи АД	България	Транспортен сектор	51.00%	51.00%
Пристанище Леспорт АД	България	Транспортен сектор	99.00%	99.00%
Бългериан Авиейшън Груп ЕАД	България	Транспортен сектор	100.00%	100.00%
България Ер АД	България	Транспортен сектор	99.99%	99.99%
Хемус Еър ЕАД	България	Транспортен сектор	100.00%	100.00%
Молет АД	България	Транспортен сектор	100.00%	0.00%
БМ Стар ЕООД	България	Транспортен сектор	100.00%	0.00%
Асен Николов 1 АД - Варна Юг	България	Недвижими имоти	60.00%	50.00%
ЦКБ Ригъл Естейд Фонд АДСИЦ	България	Недвижими имоти	0.00%	100.00%
Спортен Комплекс Варна АД	България	Недвижими имоти	65.00%	65.00%
Голф Шабла АД	България	Недвижими имоти	65.00%	65.00%
Анитас 2003 ЕООД	България	Недвижими имоти	100.00%	100.00%
Енергопроект АД	България	Строителен и инженерен сектор	83.20%	83.20%
Булхимекс ООД	Германия	Задгранични дружества	100.00%	100.00%

5.2 Инвестиции в асоциирани предприятия

Групата притежава участия в капитала на следните асоциирани дружества:

Име на асоциираното дружество	2008	участие	2007	участие
	'000 лв	%	'000 лв	%
Фрапорт ТСЕМ АД	69 283	40.00%	-	-
Холдинг Варна АД	35 243	21.27%	-	-
ПОК Съгласие АД	15 789	49.28%	15 367	49.28%
Холдинг Нов век АД	9 785	28.20%	-	-
Амадеус България ООД	2 933	45.00%	-	-
Луфтханза Техник ООД	1 960	20.00%	1 367	20.00%
Галатекс АД	1 686	45.00%	-	-
Електротерм АД	773	38.07%	750	38.07%
Каварна Газ ООД	384	35.00%	453	35.00%
Каучук Пазарджик АД	-	-	6 436	28.07%
АДСИЦ Кепитъл Мениджмънт	-	-	1 899	46.16%
	137 836		26 272	

За 2008 г.	Активи	Пасиви	Приходи	Нетна печалба/ (загуба)	Дял от печалбата / (загубата) за Групата	*
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв
Фрапорт ТСЕМ АД	72 037	34 580	79 502	22 810	9 124	-
ПОК Съгласие АД	11 190	640	6 705	857	422	-
Холдинг Варна АД	166 796	32 617	13	1 588	338	-
Холдинг Нов век АД	57 133	9 525	-	318	90	-
Амадеус България ООД	445	45	-	-	-	-
Галатекс АД	3 237	3 222	697	(164)	(74)	-
Електротерм АД	4 083	261	32	18	7	-
Каварна Газ ООД	1 717	576	1 141	43	15	-
Луфтханза Техник ООД	1 886	576	1 678	(14 043)	-	(2 809)
	318 524	82 042	89 768	11 427	9 922	(2 809)

* В горната таблица е представен дял от загубата, полагащ се на Групата, непризнат в резултата в текущия отчетен период, т.к. превишава направената в Луфтханза Техник ООД инвестиция.

За 2007 г.	Активи	Пасиви	Приходи	Нетна	Дял от
	'000 ЛВ	'000 ЛВ	'000 ЛВ	печалба/ (загуба)	печалбата /(загубата) за Групата
				'000 ЛВ	'000 ЛВ
ПОК Съгласие	11 656	1 817	6 276	422	208
Каучук АД	39 172	16 242	25 366	544	153
Електротерм АД	1 645	181	1 090	93	35
Кепитал Мениджмънт АДСИЦ	49 422	45 307	3 851	2 957	(602)
Луфтханза Техник ООД	9 777	4	-	(27)	(5)
Каварна Газ ООД	1 758	465	1 295	24	8
	113 430	64 016	37 878	4 013	(203)

5.3 Придобиване на 60 % от капитала на Булхимтрейд ООД

През 2008 г. е придобито 60 % участие от основния капитал на Булхимтрейд ООД. В резултат на придобиването не е призната репутация.

Придобиването е извършено както следва:

Булхимтрейд ООД	2008 '000 ЛВ.
Стойност на придобиване – платена с парични средства:	
- Цена на придобиване	60
Справедлива стойност на придобитите нетни активи (вж. по-долу)	60
Репутация	-

Справедливата стойност на придобитите нетни активи се доближава до балансовата стойност на придобитите нетни активи.

	Справедлива стойност	Балансова стойност на придобитото дружество
	2008	2008
	‘000 лв.	‘000 лв.
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	4	4
Материални запаси	153	153
Вземания и други активи	376	376
Парични средства	186	186
Задължения	(619)	(619)
Нетни активи	100	100
Придобити нетни активи	60	

5.4 Придобиване на 100 % от капитала на Химимпорт Холандия ЕАД

През 2008 г. е придобито 100 % участие в капитала на Химимпорт Холандия ЕАД. В резултат на придобиването не е призната репутация.

Придобиването е извършено както следва:

Химимпорт Холандия ЕАД	2008
	‘000 лв.
Стойност на придобиване – платена с парични средства:	
- Цена на придобиване	42
	<hr/>
Справедлива стойност на придобитите нетни активи (вж. по-долу)	42
	<hr/>
Репутация	-

Справедливата стойност на придобитите нетни активи се доближава до балансовата стойност на придобитите нетни активи.

Справедливата стойност на придобитите нетни активи е както следва:

	Справедлива стойност	Балансова стойност на придобитото дружество
	2008	2008
	'000 лв.	'000 лв.
Вземания и други активи	14	14
Парични средства	36	36
Задължения	(8)	(8)
Нетни активи	42	42
Придобити нетни активи	42	-

5.5 Придобиване на допълнително участие в капитала на Зърнени храни АД

През 2008 г. е придобито допълнително участие от акционерния капитал на Зърнени храни България АД, с което участието на Групата е достигнало до 59.81%. В резултат на придобиването е призната следната репутация:

Зърнени Храни АД	2008
	'000 лв.
Стойност на придобиване – платена с парични средства:	
- Цена на придобиване	8 477
	<hr/>
Справедлива стойност на придобитите нетни активи (вж. по-долу)	2 685
	<hr/>
Репутация	5 792

Придобиването е извършено както следва:

	Справедлива стойност	Балансова стойност на придобитото дружество
	2008	2008
	‘000 лв.	‘000 лв.
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	143 195	143 195
Инвестиционни имоти	967	967
Нематериални активи	6 034	6 034
Репутация	12 692	12 692
Инвестиции в дъщерни	60 460	60 460
Инвестиции в асоциирани	3 383	3 383
Материални запаси	22 964	22 964
Вземания и други активи	79 827	79 827
Парични средства	3 018	3 018
Задължения	(149 910)	(149 910)
Нетни активи	182 630	-
Придобити нетни активи	2 685	

Справедливата стойност на придобитите нетни активи се различава от балансовата стойност на придобитите нетни активи. Корекциите до справедлива стойност отразяват определени характеристики на Имоти, машини, съоръжения и оборудване и други вземания.

5.6 Придобиване на допълнително участие в капитала на ПДНГ АД

През 2008 г. е придобито 0.95% участие от капитала на ПДНГ АД. В резултат на придобиването е призната репутация в размер на 999 хил. лв.

	2008
	‘000 лв.
Стойност на придобиване – платена с парични средства:	
- Цена на придобиване	1 437
Справедлива стойност на придобитите нетни активи (вж. по-долу)	438
Репутация	999

Справедливата стойност на придобитите нетни активи е както следва:

	Справедлива стойност 2008 ‘000 лв.	Балансова стойност на придобитото дружество 2008 ‘000 лв.
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	20 452	20 452
Нематериални активи	503	503
Инвестиции в дъщерни	8 906	8 906
Инвестиции в асоциирани	158	158
Материални запаси	3 544	3 544
Вземания и други активи	43 069	43 069
Парични средства	1 140	1 140
Задължения	(31 657)	(31 657)
Нетни активи	46 115	-
Придобити нетни активи	438	

Справедливата стойност на придобитите нетни активи се различава от балансовата стойност на придобитите нетни активи. Корекциите до справедлива стойност отразяват определени характеристики на Имоти, машини, съоръжения и оборудване и други вземания.

5.7 Придобиване на 59.61% от капитала на Зърнени рани България АД през 2007 г.

В резултат на създаването на Зърнени храни България АД, чрез сливане, съгласно договор от 21 септември 2007 г., между Слънчеви лъчи България АД, Зърнени храни Трейд АД, Бек Интернешпънъл АД, Зърнени храни - Вълчи дол АД, Зърнени храни Балчик ЕАД, Зора АД, Прима Агрохим ЕООД и Химимпорт Агрохимикали ЕООД балансовата стойност на придобитите разграничими активи и поети пасиви е увеличена до тяхната справедлива стойност. В следствие на това възникват облагаеми временни разлики, които водят до отсрочен данъчен пасив, отразяващ се на репутацията, тъй като данъчната им основа е различна.

Тъй като при първоначалното счетоводно отчитане осъществената бизнес комбинация е определена условно, Зърнени храни България АД признава всякакви корекции на тези условни стойности в резултат на приключване на първоначалното счетоводно отчитане в рамките на 12 месеца от датата на придобиване.

5.8 Придобиване на 100% от капитала на Молет АД

През 2008 г. е придобито 100 % участие в капитала на Молет АД. В резултат на придобиването е признат приход от 27 585 хил. лв. в Отчета за доходите на ред Отрицателна репутация.

	2008 ‘000 лв.
Стойност на придобиване – платена с парични средства:	
- Цена на придобиване	32 715
Справедлива стойност на придобитите нетни активи (вж. по-долу)	60 300
Превишение на справедливата стойност на придобитите нетни активи над стойността на инвестицията	(27 585)

Справедливата стойност на придобитите нетни активи е както следва:

	Справедлива стойност 2008 ‘000 лв.	Балансова стойност на придобитото дружество 2008 ‘000 лв.
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	24	24
Инвестиции дъщерни и асоциирани	60 159	60 159
Активи по отсрочени данъци	1 185	1 185
Материални запаси	1 404	1 404
Вземания и други активи	335	335
Парични средства	21	21
Задължения	(2 828)	(2 828)
Нетни активи	60 300	-
Придобити нетни активи	60 300	

5.9 Придобиване на допълнително участие от акционерния капитал на ЦКБ АД

През 2008 г. е придобито допълнително участие в акционерния капитал на ЦКБ АД. В резултат на придобиването е признат приход от 1 791 хил. лв. в Отчета за доходите на ред Отрицателна репутация.

Придобиването е извършено както следва:

	2008
	‘000 лв.
Стойност на придобиване – платена с парични средства:	
- Цена на придобиване	4 456
	<hr/>
Справедлива стойност на придобитите нетни активи (вж. по-долу)	6 247
	<hr/>
Превишение на справедливата стойност на придобитите нетни активи над стойността на инвестицията	(1 791)

Справедливата стойност на придобитите нетни активи е както следва:

	Справедлива	Балансова
	стойност	стойност на
		придобитото
		дружество
	2008	2008
	‘000 лв.	‘000 лв.
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	52 022	52 022
Нематериални активи	52 403	52 403
Инвестиции в дъщерни дружества	34 881	34 881
Вземания и други активи	1 181 956	1 181 956
Парични средства	342 834	342 834
Задължения	(1 457 248)	(1 457 248)
	<hr/>	<hr/>
Нетни активи	206 848	-
Придобити нетни активи	6 247	-

6 Отчитане по сегменти

За отчитане на дейността на Групата по сектори е приложена следната класификация:

- Производство
- Финансов сектор
- Транспортен сектор
- Недвижими имоти
- Строителен и инженерен сектор

Всички трансфери между сегментите се оценяват и признават по пазарни цени и условия.

Бизнес Сегменти	Производство	Финансов	Транспортен	Недвижими	Строителен и	Елиминации	Консолидиран
	сектор	сектор	сектор	имоти	инженерен		
31 декември 2008 г.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от нефинансова дейност от външни клиенти	235 617	50 720	434 205	273	1 646	-	722 461
Междусегментни приходи	69 798	974	23 381	-	1 103	(95 256)	-
Общо приходи от нефинансова дейност	305 415	51 694	457 586	273	2 749	(95 256)	722 461
Резултат от нефинансова дейност	19 710	51 694	5 094	(3)	1 369	(9 225)	68 639
Приходи от застраховане от външни клиенти	-	215 374	-	-	-	-	215 374
Междусегментни приходи от застраховане	-	6 518	-	-	-	(6 518)	-
Общо приходи от застраховане	-	221 892	-	-	-	(6 518)	215 374
Резултат от застраховане	-	17 233	-	-	-	(5 827)	11 406
Приходи от лихви	3 318	138 997	2 349	267	45	(18 210)	126 766
Разходи за лихви	(9 524)	(58 013)	(16 138)	(47)	(24)	18 210	(65 536)
Резултат от лихви	(6 206)	80 984	(13 789)	220	21	-	61 230
Положителни разлики от операции с финансови инструменти от външни клиенти	16 382	212 630	-	-	-	-	229 012
Междусегментни положителни разлики	-	12 378	-	-	-	(12 378)	-
Общо положителни разлики от операции с финансови инструменти	16 382	225 008	-	-	-	(8 244)	233 146
Резултат от операции с финансови инструменти	16 076	17 079	(299)	-	-	28 398	61 254
Административни разходи	(12 927)	(130 078)	(20 184)	(134)	(1 311)	6 896	(157 738)
Отрицателна репутация	-	-	-	-	-	29 376	29 376
Печалба/(загуба) от асоциирани предприятия	15	857	9 124	(74)	-	-	9 922
Други финансови приходи /(разходи)	(1 996)	42 157	(2 125)	(32)	(1)	(721)	37 282
Печалба от продажба на нетекущи активи	2 888	22 799	40 033	-	-	(52 082)	13 638
Доход за разпределяне по осигурителни партии	-	16 919	-	-	-	-	16 919
Печалба за периода преди данъци	17 560	119 644	17 854	(23)	78	(3 185)	151 928
Разходи за данъци	(1 712)	(7 390)	(1 262)	(7)	-	-	(10 371)
Нетна печалба за периода	15 848	112 254	16 592	(30)	78	(3 185)	141 557

Бизнес Сегменти	Производство	Финансов сектор	Транспортен сектор	Недвижими имоти	Строителен и инженерен сектор	Елиминации	Консолидиран
31 декември 2008 г.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Активи на сегмента	559 264	3 320 343	624 574	45 725	8 436	(1 502 547)	3 055 795
Инвестиции в асоциирани предприятия по метода на собствения капитал	4 491	60 358	10 505	1 760	-	60 722	137 836
Общо консолидирани активи	563 755	3 380 701	635 079	47 485	8 436	(1 441 825)	3 193 631
Специализирани резерви	-	97 701	-	-	-	-	97 701
Пасиви на сегмента	256 781	2 128 481	410 985	1 945	2 131	(593 434)	2 206 889
Общо консолидирани пасиви	256 781	2 128 481	410 985	1 945	2 131	(593 434)	2 206 889

Бизнес Сегменти

31 декември 2007 г.

	Производство	Финансов сектор	Транспортен сектор	Недвижими имоти	Строителен и инженерен сектор	Елиминации	Консолидиран
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от нефинансова дейност от външни клиенти	149 488	13 383	397 832	7 997	825	(58 758)	510 767
Междусегментни приходи	4 159	4 517	1 195	-	141	(10 012)	-
Общо приходи от нефинансова дейност	153 647	17 900	399 027	7 997	966	(68 770)	510 767
Резултат от нефинансова дейност	19 665	17 900	1 717	4 595	(24)	(4 768)	39 085
Приходи от застраховане от външни клиенти	-	139 319	-	-	-	(3 782)	135 537
Междусегментни приходи от застраховане	-	2 138	-	-	-	(2 138)	-
Общо приходи от застраховане	-	141 457	-	-	-	(5 920)	135 537
Резултат от застраховане	-	15 558	-	-	-	(3 815)	11 743
Приходи от лихви	766	100 097	765	489	45	(8 540)	93 622
Разходи за лихви	(3 336)	(38 662)	(7 634)	(172)	(10)	8 540	(41 274)
Резултат от лихви	(2 570)	61 435	(6 869)	317	35	-	52 348
Положителни разлики от операции с финансови инструменти от външни клиенти	7 962	195 196	12 211	-	-	(17 450)	197 919
Междусегментни положителни разлики	-	16 786	-	-	-	(16 786)	-
Общо положителни разлики от операции с финансови инструменти	7 962	211 982	12 211	-	-	(34 236)	197 919
Резултат от операции с финансови инструменти	7 794	142 235	11 465	-	-	(32 111)	129 383
Административни разходи	-	(112 186)	-	(35)	-	4 587	(107 634)
Отрицателна репутация	-	-	-	-	-	4 409	4 409
Печалба/(загуба) от асоциирани предприятия	18	(221)	-	-	-	-	(203)
Други финансови приходи /(разходи)	(426)	26 541	(4 300)	(42)	(1)	(517)	21 255
Загуба от продажба на нетекущи активи	(1 407)	-	-	-	-	-	(1 407)
Доход за разпределяне по осигурителни партии	-	(7 860)	-	-	-	-	(7 860)
Печалба за периода преди данъци	23 074	143 402	2 013	4 835	10	(32 215)	141 119
Разходи за данъци	(2 109)	(2 190)	(43)	(487)	-	-	(4 829)
Нетна печалба за периода	20 965	141 212	1 970	4 348	10	(32 215)	136 290

Бизнес Сегменти	Производство	Финансов сектор	Транспортен сектор	Недвижими имоти	Строителен и инженерен сектор	Елиминации	Консолидиран
31 декември 2007 г.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Активи на сегмента	557 690	2 785 759	337 549	47 204	8 430	(1 016 060)	2 720 572
Инвестиции в асоциирани предприятия по метода на собствения капитал	158	18 386	1 872	-	-	5 856	26 272
Общо консолидирани активи	557 848	2 804 145	339 421	47 204	8 430	(1 010 204)	2 746 844
Специализирани резерви	-	59 608	-	-	-	-	59 608
Пасиви на сегмента	264 987	1 704 897	203 931	1 713	2 211	(300 098)	1 877 641
Общо консолидирани пасиви	264 987	1 704 897	203 931	1 713	2 211	(300 098)	1 877 641

7 Имоти, машини, съоръжения и оборудване

Балансовата стойност на имотите, машините, съоръженията и оборудването, може да бъде анализирана както следва:

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Оборудване	Транспортни средства	Други	Разходи по придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Отчетна стойност								
Салдо към 1 януари 2008 г.	87 638	121 899	64 474	80 591	74 271	24 980	67 695	521 548
Новопридобити активи:								
- от бизнес комбинации	-	9 937	1 011	-	116	28	-	11 092
- отделно придобити	23 141	20 348	24 858	29 462	34 942	1 729	118 158	252 638
Отписани активи	(516)	(10 438)	(4 400)	(703)	(14 602)	(602)	(104 689)	(135 950)
Салдо към 31 декември 2008 г.	110 263	141 746	85 943	109 350	94 727	26 135	81 164	649 328
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2008 г.	-	(14 173)	(21 513)	(14 714)	(16 688)	(20 175)	-	(87 263)
Новопридобити от бизнес комбинации	-	(545)	(209)	-	(52)	(12)	-	(818)
Отписана амортизация	-	1 989	2 347	440	5 969	577	-	11 322
Амортизация	-	(4 462)	(9 185)	(999)	(13 500)	(845)	-	(28 991)
Салдо към 31 декември 2008 г.	-	(17 191)	(28 560)	(15 273)	(24 271)	(20 455)	-	(105 750)
Балансова стойност Към 31 декември 2008 г.	110 263	124 555	57 383	94 077	70 456	5 680	81 164	543 578

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Оборудване	Транспортни средства	Други	Разходи по придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Отчетна стойност								
Салдо към 1 януари 2007 г.	28 668	58 579	37 490	52 345	53 646	23 203	17 001	270 932
Новопридобити активи								-
- от бизнес комбинации	3 425	2 995	9 492	292	6 333	121	978	23 636
- отделно придобити	56 286	60 523	17 918	28 545	28 601	1 724	63 001	256 598
Отписани активи	(741)	(198)	(426)	(591)	(14 309)	(68)	(13 285)	(29 618)
Салдо към 31 декември 2007 г.	87 638	121 899	64 474	80 591	74 271	24 980	67 695	521 548
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2007 г.	-	(11 554)	(17 246)	(14 684)	(6 392)	(19 831)	229	(69 478)
Бизнес комбинации - амортизация	-	(793)	109	760	(2 542)	(33)	(229)	(2 728)
Отписана амортизация	-	69	1 602	546	1 164	65	-	3 446
Амортизация	-	(1 895)	(5 978)	(1 336)	(8 918)	(376)	-	(18 503)
Салдо към 31 декември 2007 г.	-	(14 173)	(21 513)	(14 714)	(16 688)	(20 175)	-	(87 263)
Балансова стойност								
Към 31 декември 2007 г.	87 638	107 726	42 961	65 877	57 583	4 805	67 695	434 285

Балансова стойност на заложените като обезпечение имоти, машини и съоръжения на Групата към 31.12.2008 г. е както следва:

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Транспортни средства	Други	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Балансова стойност към 31 декември 2007 г.	4 293	8 097	2 047	11 816	67	26 320
Балансова стойност към 31 декември 2008 г.	19 524	16 063	14 652	12 351	41	62 631

8 Лизинг

8.1 Финансов лизинг

Групата участва в качеството си на лизингополучател по следните договори за финансов лизинг:

- петгодишен договор за финансов лизинг с ANSEF London за покупка на 3 броя самолети – ВАЕ от 31.03.2006 г. с краен срок април 2011 г. (активите по този договор са с нетна балансова стойност в размер на 6 590 хил. лв. (2007: 6 916 хил. лв.))
- договор с Евролийз Ауто АД за покупка на 2 броя лекотоварни автомобили КАДДИ с краен срок по договора - 20.12.2010 г.
- договор с Мото-Пфое ЕООД за покупка на 1 брой лек автомобил ФОРД ФОКУС, със срок на договора до 05.02.2010 г.
- 2 договора с Уникредит лизинг АД за покупка на товарен и лек автомобил със срок на договорите до 2011 г.
- 14 договора с ДСК Ауто Лизинг ЕООД, чийто предмет са 17 броя автомобили със срок на договорите до 2010 г. и 2011 г.
- 2 договора за финансов лизинг, сключени с Юнитрейд – Лизинг ООД за леки автомобили със срок до 2009 и 2010 г.;
- договор за финансов лизинг, сключен с ДСК Лизинг АД за придобиване на лек автомобил Фолксваген, който е падеж до 01 октомври 2011 г.
- 2 договор с Булбанк Лизинг за 2 автомобила със срок до 2009 г.;
- договор за финансов лизинг, сключен с Уникредит за автомобил Фолксваген Голф с падеж 27 март 2010 г.
- 10 договора за финансов лизинг, сключен с Интерлийз ЕАД за автомобил, седлови влекачи и автобус съответно с падежи през 2011 г., 2012 г., 2013 г. и 2014 г.
- 5 договора с Хипо Алпе- Адриа- Аутолизинг ЕООД, чийто предмет са 7 броя автомобили със срок на договорите до 2011 г., 2012 г. и 2013 г.
- 1 договор с Пиреос Лизинг, чийто предмет е автомобил със срок на договора до 2009 г.
- 6 договора с Интерлийз Ауто ЕАД, чийто предмет са 6 броя автомобили със срок на договорите до 2010 г., 2011 г. и 2012 г.
- 2 договора с Булбанк Ауто Лизинг, чийто предмет са 2 броя автомобили със срок на договорите до 2009 г.

- договори за финансов лизинг за бутилираща линия с нетна балансова стойност в размер на 1 430 хил. лв. (2007 г.: 1 748 хил. лв.).

- договор за финансов лизинг на автомобилен кран с Райфайзен Лизинг България ООД за срок от 4 години, договор за финансов лизинг на товарен автомобил Мерцедес Актрос за срок от 4 години и договор за верижен булдозер Б10М/Т10М.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на текущия и предходния отчетен период са както следва:

31 декември 2008 г.	До 1 година	От 1 до 5	Над 5 години	Общо
	'000 лв	ГОДИНИ '000 лв	'000 лв	
Лизингови плащания	6 830	11 522	15	18 367
Дисконтиране	(1 339)	(2 427)	(1)	(3 767)
Нетна настояща стойност	5 491	9 095	14	14 600

31 декември 2007 г.	До 1 година	От 1 до 5	Общо
	'000 лв	ГОДИНИ '000 лв	
Лизингови плащания	6 009	17 374	23 383
Дисконтиране	(1 461)	(2 549)	(4 010)
Нетна настояща стойност	4 548	14 825	19 373

8.2 Оперативен лизинг като лизингополучател

Бъдещите минимални плащания по оперативен лизинг на Групата като лизингополучател са както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания			
	До 1 година	От 1 до 5	Над 5 години	Общо
	'000 лв	ГОДИНИ '000 лв	'000 лв	'000 лв
31 декември 2008 г.	10 530	26 473	6 237	43 240
31 декември 2007 г.	4 900	17 984	4 250	27 134

Групата има следните действащи договори за оперативен лизинг на самолети:

- Самолети Боинг 737-300 – 3 броя с лизингодател Galaxy Aviation One Limited. Срока на договорите е както следва: за LZ BOU - до 12.07.2011 г., за LZ BOV - до 17.09.2011 г., за LZ BOW - до 30.08.2011 г.,
- Самолет Боинг 737-500 – 1 брой с лизингодател Q Aviation. Срокът на договора за LZ BOQ е до 03.12.2009 г.

- Самолет Боинг 737-500 – 1 брой с лизингодател ORIX. Срока на договора на LZ BOR е до 05.01.2010 г.
- Самолет Боинг 737-500 – 2 броя с наемодател Ansett. Сроктът на договора за LZ BOR – е до 24.10.2013 г., а за LZ BOY е до 08.03.2013 г.
- Самолет Ербъс 320 - 1 брой с наемодател CIT Aerospace International. Сроктът на договора за LZ FBC е до 09.12.2014 г.;
- Самолет тип ВАЕ-146 – 1 брой с наемодател BAE SYSTEMS;
- Самолети тип ВАЕ-146 – 1 брой и АТР – 2 броя с наемодател Виаджо Ер ЕООД;
- Самолети тип Boeing -737-400 и 737-300 – по 1 брой с наемодател AERCO;
- Самолет А-319 – 1 брой с наемодател Aircraft Portfolio Holding Company;
- Самолет А-319 – 1 брой с наемодател Skylease MSN 3564 Limited.
- Самолет Ербъс 320 - 1 брой с наемодател CIT Aerospace International. Сроктът на договора е до 25.04.2014 г.;
- Самолет Ербъс 320 - 1 брой с наемодател GECAS. Сроктът на договора за LZ FBE-319 140 е до 28.01.2017 г.;
- Самолет Ербъс 319 - 1 брой с наемодател GECAS. Сроктът на договора е до 26.04.2014 г.

Договорите за оперативен лизинг не съдържат клаузи за условни плащания или последващо закупуване.

8.3 Оперативен лизинг като лизингодател

През 2008 г. Групата е отдала под наем самолети на следните авиокомпании:

- Би Ейч Ер - самолет тип ВАЕ-146
- BLUE AIR - самолет тип ВАЕ-146
- TABAN AIR - самолет тип ВАЕ-146
- BELLE AIR - самолет тип ВАЕ-146 и АТР.

Очакваните бъдещи минимални лизингови постъпления от оперативен лизинг на самолети се определят на база на фиксирана цена на блок час в зависимост от пролетени часове.

9 Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи и сгради, които са притежавани с цел получаване на приходи от наеми, както и с инвестиционна цел.

	Земя '000 лв	Сгради '000 лв	Общо '000 лв
Отчетна стойност			
Салдо към 1 януари 2008 г.	7 181	12 322	19 503
Новопридобити активи			
- от бизнес комбинации	-	1 888	1 888
- отделно придобити	6 494	-	6 494
Отписани активи	-	(6 690)	(6 690)
Салдо към 31 декември 2008 г.	13 675	7 520	21 195
Амортизация			
Салдо към 1 януари 2008 г.	(1)	(1 366)	(1 367)
Бизнес комбинации - амортизация	-	(2)	(2)
Отписана амортизация	-	592	592
Амортизация	-	(304)	(304)
Салдо към 31 декември 2008 г.	(1)	(1 080)	(1 081)
Балансова стойност към 31 декември 2008 г.	13 674	6 440	20 114
Отчетна стойност			
Салдо към 1 януари 2007 г.	2 294	9 378	11 672
Новопридобити активи	4 887	2 936	7 823
Капитализирани последващи разходи	-	25	25
Отписани активи - отчетна стойност	-	(17)	(17)
Салдо към 31 декември 2007 г.	7 181	12 322	19 503
Амортизация			
Салдо към 1 януари 2007 г.	(1)	(1 126)	(1 127)
Отписани активи - амортизация	-	2	2
Амортизация	-	(242)	(242)
Салдо към 31 декември 2007 г.	(1)	(1 366)	(1 367)
Балансова стойност към 31 декември 2007 г.	7 180	10 956	18 136

Към 31.12.2008 г. справедливата стойност на инвестиционните имоти на Групата възлиза на 71 110 хил. лв. (към 31.12.2007 г. – 50 411 хил. лв.). Групата е получила оценки от лицензирани оценители за инвестиционни имоти, както и е ползвана справедливата стойност на инвестиционни имоти съгласно актуалните пазарни нива.

Към 31.12.2008 г. дружеството няма поети ангажименти за закупуване на инвестиционни имоти.

Инвестиционните имоти са представени в консолидирания финансов отчет на Групата, като е използван моделът на себестойността.

Доходите от инвестиционни имоти за 2008 г. възлизат на 37 859 хил. лв. (2007 г.: 7 600 хил. лв.) и са включени в Отчета за доходите на ред „Приходи от оперативна дейност”. Условни наеми не се признават. Преките оперативни разходи в размер на 148 хил. лв. са отчетени като „разходи за външни услуги” (2007 г.: 37 хил. лв.).

10 Репутация

Основните промени в балансовата стойност на репутацията произтичат от придобиването на Зърнени храни България АД и ЦКБ Македония АД. Нетната балансова стойност на репутацията може да бъде анализирана както следва:

	Репутация
	‘000 лв
За 2007 г.	
Начално салдо балансова стойност	11 403
Отписана репутация	(581)
Крайно салдо балансова стойност	10 822
За 2008 г.	
Начално салдо балансова стойност	10 822
Увеличения	26 723
Обезценка за периода	(18)
Крайно салдо балансова стойност	37 527

В следствие на извършения годишен тест за обезценка за 2008 г. балансовата стойност на репутацията е разпределена по следните обекти, генериращи парични потоци:

	2008	2007
	‘000 лв	‘000 лв
Зърнени Храни България АД	18 484	-
ЦКБ Македония АД	7 140	-
Централна Кооперативна Банка АД	5 311	5 311
ЦКБ Груп ЕАД	3 507	3 507
Хемус Ер ЕАД	1 079	1 079
Проучване Добив Нефт и Газ АД	999	-
ЗПАД Армеец АД	424	424
Булхимекс ООД	217	217
Пристанище Леспорт АД	164	164
Слънчеви лъчи Провадия ЕАД	100	-
Омега Финанси ЕООД	47	47
ПОАД ЦКБ Сила	46	46
Химснаб АД	6	6
Химсин ООД	-	13
Риъл Естейд Фонд	-	5
Химимпорт Фертилайзърс ООД	3	3
	37 527	10 822

Възстановимата стойност на обектите, генериращи парични потоци е определена на база изчисляване на стойността в употреба. При изчисленията са използвани прогнозни стойности на паричните потоци въз основа на финансови бюджети, одобрени от ръководството, които обхващат петгодишен период. Паричните потоци след петгодишния период са екстраполирани с помощта на постоянни проценти на нарастване, които са характерни за сектора, в който оперира всеки от обектите, генериращ парични потоци.

Използваните дисконтови проценти отразяват специфичните рискове, свързани със сектора, в който оперира всеки от обектите, генериращ парични потоци.

През 2008 г. извършените тестове за обезценка на репутацията към 31.12.2008 г. не показват намаление на балансовата и стойност.

Намалението в репутацията през 2008 г. е в резултат от ликвидация на Химсин ООД и рекласификация на Риъл Естейд АДСИЦ. За допълнителна информация по отношение на придобитите участия виж Пояснение 5.

11 Други нематериални активи

Другите нематериални активи на Групата включват придобити софтуерни лицензи, търговски марки и права върху собственост. Балансовата им стойност за текущия отчетен период може да бъде представена по следния начин:

	Търговски марки	Ремонти на наети активи	Лицензи и патенти	Програмни продукти	Връзки с клиенти	Продукти от развойна дейност	Учредени вещни права	Общо
	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв
Отчетна стойност								
Салдо към 1 януари 2008 г.	32 136	23 014	3 613	989	-	52	-	59 804
Новопридобити активи:								
- от бизнес комбинации	2 468	-	468	-	6 569	-	-	9 505
- отделно придобити	88	21 976	1 565	2 567	-	-	40 288	66 484
Отписани активи	-	(2 557)	(46)	(141)	-	-	-	(2 744)
Салдо към 31 декември 2008 г.	34 692	42 433	5 600	3 415	6 569	52	40 288	133 049
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2008 г.	(3 235)	(3 333)	(2 438)	(677)	-	(52)	-	(9 735)
Новопридобити от бизнес комбинации	-	-	-	-	(192)	-	-	(192)
Отписани активи	-	9	46	141	-	-	-	196
Амортизация	(3 234)	(5 226)	(510)	(491)	-	-	-	(9 461)
Салдо към 31 декември 2008 г.	(6 469)	(8 550)	(2 902)	(1 027)	(192)	(52)	-	(19 192)
Балансова стойност към 31 декември 2008 г.	28 223	33 883	2 698	2 388	6 377	-	40 288	113 857

	Търговски марки	Ремонти на наети активи	Лицензи и патенти	Програмни продукти	Връзки с клиенти	Продукти от развойна дейност	Учредени вещни права	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв
Отчетна стойност								
Салдо към 1 януари 2007 г.	61	6 975	3 596	1 247	-	54	-	11 933
Новопридобити активи								
- от бизнес комбинации	31 830	-	-	1	-	-	-	31 831
- отделно придобити	245	16 061	72	223	-	-	-	16 601
Отписани активи	-	(22)	(55)	(482)	-	(2)	-	(561)
Салдо към 31 декември 2007 г.	32 136	23 014	3 613	989	-	52	-	59 804
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2007 г.	(28)	(2 102)	(2 049)	(792)	-	(52)	-	(5 023)
Новопридобити активи от бизнес комбинации	(3 183)	-	-	-	-	-	-	(3 183)
Отписани активи - амортизация	10	224	180	480	-	-	-	894
Амортизация	(34)	(1 455)	(569)	(365)	-	-	-	(2 423)
Салдо към 31 декември 2007 г.	(3 235)	(3 333)	(2 438)	(677)	-	(52)	-	(9 735)
Балансова стойност към 31 декември 2007 г.	28 901	19 681	1 175	312	-	-	-	50 069

Учредените вещни права за ползване на сгради са получени през декември 2008 г. Правата се отнасят за две административни сгради. Правото на ползване върху едната сграда е учредено за срок от 98 месеца за сумата от 5 372 хил. евро. Правото на ползване върху другата сграда е учредено за срок от 149 месеца за сумата от 15 598 хил. евро. Балансовата стойност за всяко едно право на ползване се амортизира на равни части за съответния период на ползването на сградите.

12 Дългосрочни финансови активи

Дългосрочните финансови активи съдържат следните категории финансови активи:

	Пояснение	2008 ‘000 лв.	2007 ‘000 лв.
Кредити и вземания	12.1	704 698	463 292
Финансови активи, държани до падеж	12.2	90 165	83 790
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	12.3	59 949	64 571
Финансови активи на разположение за продажба		75 849	53 930
		930 661	665 583

12.1 Кредити и вземания

Кредити и вземания	Пояснение	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Дългосрочни банкови кредити и аванси на клиенти	12.1.1	693 474	445 392
Намалени с обезценка		(10 155)	(8 318)
		683 319	437 074
Договори за други дългосрочни заеми	12.1.2	21 379	26 218
		704 698	463 292

12.1.1 Анализ на дългосрочни банкови кредити и аванси на клиенти

Анализ по видове клиенти:	2008	2007
	‘000 ЛВ	‘000 ЛВ
Физически лица		
-в лева	264 882	154 118
-в чуждестранна валута	33 457	19 327
Предприятия		
-в лева	191 508	162 807
-в чуждестранна валута	203 627	109 140
	693 474	445 392
Обезценка за несъбираемост	(10 155)	(8 318)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	683 319	437 074

Анализ по икономически отрасли:	2008	2007
	‘000 ЛВ	‘000 ЛВ
Селско и горско стопанство	27 471	19 850
Промисленост	43 292	34 117
Строителство	79 138	47 151
Търговия и финанси	192 503	126 630
Транспорт и комуникации	37 950	26 325
Граждани	277 558	173 445
Други	35 562	17 874
	693 474	445 392
Обезценка за несъбираемост	(10 155)	(8 318)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	683 319	437 074

Лихвени проценти

Кредитите, отпуснати в български лева и чуждестранна валута, се олихвяват с променлив лихвен процент. Според условията по тези кредити лихвеният процент се изчислява въз основа на базисен лихвен процент на банките на Групата плюс надбавка. Надбавката по редовните кредити е в границите от 4 до 8 процента, в зависимост от кредитния риск, отнасящ се за съответния кредитополучател, а по просрочените кредити се начислява лихва, съответстваща на олихвяването на неразрешения овъдрафт, в размер на 35%.

12.1.2 Договори за други дългосрочни заеми

	2008	2007
	'000 ЛВ	'000 ЛВ
Франчайз Дивелопмънт ООД- дългосрочно вземане	5 689	5 682
Пиеро 97 МА - цедирано вземане, дългосрочна част	-	2 000
Итил Казан	-	5 205
Вземания по цесии	15 690	13 331
	21 379	26 218

12.2 Финансови активи, държани до падеж

Финансовите активи, държани до падеж, се състоят от български държавни облигации, включващи размера на начислените лихви, на базата на техния оригинален матуритет и сконто, както следва:

	2008	2007
	'000 ЛВ	'000 ЛВ
Балансова стойност по амортизируема стойност		
Дългосрочни български държавни облигации	6 179	38 862
Средносрочни български държавни облигации	83 986	44 928
	90 165	83 790

Български ценни книжа, заложен като обезпечение

Към 31 декември 2008 и 31 декември 2007 г. държавни облигации, емитирани от българското правителство, в размер на 65 148 хил. лв. и 69 246 хил. лв. и са заложен като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

12.3 Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи, класифицирани в тази категория, отговарят на условията за финансови активи, държани за търгуване.

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Дългосрочни български държавни облигации	27 438	21 578
Капиталови инвестиции с пазарна стойност	32 511	20 302
Български корпоративни ценни книжа	-	5 912
Корпоративни облигации	-	14 983
Други	-	1 796
	59 949	64 571

Всички представени суми са определени посредством публикувани котировки на изброените ценни книжа на активен пазар.

Дългосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2008 г. и 31 декември 2007 г. дългосрочните български ценни книжа, в размер на 27 438 хил. лв. и 21 578 хил. лв., са представени по справедлива стойност и включват ценни книжа в български лева.

13 Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2008 г.	Резултат от бизнес комбинация	Признати в отчета за доходите	31 декември 2008 г.
	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв
Нетекущи активи				
Нематериални активи	-	-	995	995
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	9 261	4 077	202	13 540
Инвестиционни имоти	712	-	(11)	701
Други	1 301	-	(115)	1 186
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(3)	-	3	-
Други	-	-	167	167
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(169)	-	(331)	(500)
Други	(1 235)	-	(9)	(1 244)
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(19)	-	(181)	(200)
Провизии за неизползвани отпуски	(183)	-	136	(47)
Други провизии	(1)	-	(5)	(6)
Други	(320)	-	(790)	(1 110)
	9 344	4 077	61	13 482
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	(1 930)			(3 107)
Отсрочени данъчни пасиви	11 274			16 589

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2007 г. ‘000 лв	Резултат от бизнес комбинация ‘000 лв	Признати в отчета за доходите ‘000 лв	31 декември 2007 г. ‘000 лв
Нетекущи активи				
Нематериални активи				
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	-	9 261	-	9 261
Дългосрочни финансови активи	539	-	(539)	-
Инвестиционни имоти	720	-	(8)	712
Други	-	1 186	115	1 301
Текущи активи				
Търговски и други вземания	-	-	(3)	(3)
Други	90	-	(85)	-
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(157)	-	(12)	(169)
Други	-	(484)	(751)	(1 235)
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(33)	-	14	(19)
Провизии за неизползвани отпуски	(33)	-	(150)	(183)
Други провизии	(1)	-	-	(1)
Други	(188)	-	(132)	(320)
	<u>937</u>	<u>9 963</u>	<u>(1 551)</u>	<u>9 344</u>
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	<u>(412)</u>			<u>(1 930)</u>
Отсрочени данъчни пасиви	<u>1 349</u>			<u>11 274</u>

Всички отсрочени данъчни активи са включени в баланса.

За повече информация относно разходите и приходите за данъци на Групата вижте Пояснение 45.

14 Материални запаси

	2008	2007
	'000 лв.	'000 лв.
Материали	33 307	19 428
Продукция	11 353	2 101
Стоки	12 203	44 476
Незавършено производство	3 664	5 789
Други	364	78
	60 891	71 872

През 2008 г. не е признавано възстановяване на предишни обезценки на материални запаси. Материални запаси на Групата в размер на 12 755 хил. лв. са предоставени като обезпечение на задължения към УниКредит Булбанк АД.

15 Краткосрочни финансови активи

Финансовите активи на Групата съдържат следните категории финансови активи:

	Пояснение	2008	2007
		'000 лв	'000 лв
Кредити и вземания	15.1	333 424	293 180
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	15.2	33 771	29 610
Финансови активи държани до падеж	15.3	39 059	7 004
Финансови активи на разположение за продажба	15.4	59 156	109 090
		465 410	438 884

15.1 Кредити и вземания

	Пояснение	2008	2007
		'000 лв	'000 лв
Банкови кредити и аванси на клиенти	15.1.1	179 182	213 791
Намалени с обезценка		(3 659)	(13 759)
		175 523	200 032
Договори за други краткосрочни заеми	15.1.2	157 901	93 148
		333 424	293 180

15.1.1 Краткосрочни банкови кредити и аванси на клиенти

Краткосрочните банкови кредити и аванси на клиенти представляват заеми и аванси към клиенти, възникнали във връзка с банковата дейност на Групата.

Анализ по видове клиенти:

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Физически лица		
-в лева	72 913	70 544
-в чуждестранна валута	9 993	8 847
Предприятия		
-в лева	46 672	84 444
-в чуждестранна валута	49 604	49 956
	<hr/> 179 182	<hr/> 213 791
Обезценка за несъбираемост	<hr/> (3 659)	<hr/> (13 759)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	<hr/> 175 523	<hr/> 200 032

Анализ по икономически отрасли:

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Селско и горско стопанство	8 206	9 086
Промисленост	12 932	15 278
Строителство	23 638	21 582
Търговия и финанси	36 203	68 223
Транспорт и комуникации	8 335	12 049
Граждани	82 905	79 391
Други	6 963	8 182
	<hr/> 179 182	<hr/> 213 791
Обезценка за несъбираемост	<hr/> (3 659)	<hr/> (13 759)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	<hr/> 175 523	<hr/> 200 032

По отношение на лихвените проценти информация е оповестена в пояснение 12.1.1.

15.1.2 Договори за други краткосрочни заеми

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
АБАС ЕООД	28 066	22 646
Лориан ЕООД	21 655	3 596
ИНО АД	11 216	1 513
Сила Холдинг АД	12 249	
Дженерал Сток Инвестмънт ЕООД	17 256	8 450
Нико Комерс ЕООД	9 493	
Лориян ЕООД	8 920	3 596
Нова индустриална Компания ЕООД	7 580	66
Ростинвест АД	7 049	-
АКИН ЕООД	6 157	6 158
ПФК Черно море АД	4 470	943
Бизнес център Изгрев ЕООД	4 191	4 485
АКС 77 ЕООД	3 385	3 645
Нефтена Търговска Компания ЕООД	2 938	-
АРМИ Груп ЕООД	2 163	-
Блясък ЕООД	1 930	5 143
Итал Комерс 75 ЕООД	1 103	-
ВЕЛГРАФ АСЕТС МЕНИДЖМЪНТ ЕАД	1 162	2 056
ОФИС 1 СУПЕРСТОП - Украйна	1 001	1 001
Финанс Консултинг ЕАД	-	4 809
Номоканон ООД	-	1 665
ФИНТРАНС АД	-	1 118
Витела Нет АД	-	1 000
Други	5 917	21 258
	157 901	93 148

Краткосрочните заеми са предоставени при годишни лихвени равнища между 10-12%. Срокът на погасяване е при поискване от Групата.

Справедливата стойност на предоставените заеми е определяна поотделно. Ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

15.2 Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи, класифицирани в тази категория отговарят на условията за финансови активи, държани за търгуване.

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Краткосрочни български държавни облигации	731	5 340
Средносрочни български държавни облигации	12 758	9 662
Български корпоративни ценни книжа	9 138	9 464
Дългосрочни български държавни облигации	149	3 838
Деривати, държани за търгуване	10 995	1 306
	33 771	29 610

Краткосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2008 г. краткосрочните облигации в размер на 731 хил. лв. са представени по справедлива стойност и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство. Падежът на краткосрочните държавни облигации е до 1 година.

Средносрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2008 г. средносрочните облигации в размер на 12 758 хил. лв. са представени по справедлива стойност и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство.

Български корпоративни ценни книжа

Към 31 декември 2008 г. Групата притежава корпоративни ценни книжа на нефинансови предприятия на стойност 9 138 хил. лв. Тези ценни книжа представляват акции от капитала на публични търговски дружества, които се търгуват на Българска Фондова Борса и са представени в отчета по справедлива стойност. Нито една от тези инвестиции не е в дъщерно дружество или асоциирано предприятие

Дългосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2008 г. дългосрочните български ценни книжа са в размер на 149 хил. лв. са представени по справедлива стойност и включват ценни книжа в български лева.

Деривати, държани за търгуване

Към 31 декември 2008 г. дериватите държани за търгуване в размер на 10 995 хил. лв. са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суаши на открития пазар

15.3 Финансови активи, държани до падеж

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Краткосрочни български държавни облигации	15 524	668
Краткосрочни ценни книжа на република Македония	22 214	-
Други	1 321	6 336
	39 059	7 004

Краткосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2008 г. краткосрочните държавни облигации в размер на 15 524 хил. лв. са държани до падеж и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство. Падежът на краткосрочните държавни облигации е до 1 година.

15.4 Финансови активи на разположение за продажба

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Краткосрочни български държавни облигации	1 322	21 916
Средносрочни български държавни облигации	-	4 137
Капиталови инвестиции	304	11 742
Вземания по споразумения за обратно изкупуване	23 033	10 006
Други	34 497	61 289
	59 156	109 090

Краткосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2008 г. краткосрочните облигации в размер на 1 322 хил. лв. са на разположение за продажба и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство. Падежът на краткосрочните държавни облигации е до 1 година.

Капиталови инвестиции

Към 31 декември 2008 г. капиталовите инвестиции в размер на 304 хил. лв., обявени за продажба, представляват инвестиции в компании, в които Групата няма контролно участие.

Вземания по споразумения за обратно изкупуване

Към 31 декември 2008 г. Групата има сключени споразумения с клауза за обратно изкупуване на ценни книжа с български дружества на обща стойност 23 033 хил. лв., в това число задължения по лихви. Групата е обезпечила това задължение със залог на български държавни ценни книжа. Падежът на тези споразумения е през януари 2009 г.

16 Търговски вземания

	2008	2007
	‘000 лв	‘000 лв
Търговски вземания, брутно	181 945	127 447
Обезценка	(787)	(470)
Търговски вземания	<u>181 158</u>	<u>126 977</u>

Търговските вземания към 31.12.2008 г. са както следва:

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Алмаз АД	17 748	-
Велграф Асет Мениджмънт ЕАД	17 068	12 600
Българскиан милс ЕООД	16 836	42 568
Нефтена Търговска Компания ЕООД	15 875	14 390
БИТ АД	14 862	-
Финист ООД	10 012	-
ТК Урал ООД	9 352	-
Оторио Инвестмънт	9 297	9 297
Голяма добруджанска мелница ЕООД	8 623	85
BSP България	4 951	4 891
Банкови клиенти	4 891	4 167
Орикс Авиейшгън	2 486	-
Пиеро 97 МА АД - краткосрочна част	2 461	2 256
Павлекс 97 ЕООД	2 010	-
De Smet N.V.S.A. Technologies Services	1 402	-
Амадеус ИТ Груп	1 222	-
Галакси Авиейшгън	1 182	-
ДФС	907	2 335
Други /ПОД 1 000 хил. лв./	39 973	34 388
	181 158	126 977

Всички вземания са краткосрочни. Балансовата стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата стойност. Всички търговски вземания на Групата са проверени за индикации за обезценка.

17 Данъчни вземания

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Вземания за ДДС	4 502	4 210
Вземания за акцизи	1 984	1 343
Вземания за корпоративен данък	1 476	359
Други	2 302	455
	10 264	6 367

18 Други вземания

	2008	2007
	‘000 ЛВ	‘000 ЛВ
Вземания от застраховане и презастраховане	39 027	24 145
Краткосрочни депозити и гаранции	17 856	14 220
Вземания по лихви	11 562	4 339
Чуждестранна дейност	10 002	10 002
Авансови плащания	3 427	6 578
Съдебни и присъдени вземания	1 379	1 419
Други	42 744	40 549
	125 997	101 252

Справедливата стойност на другите вземания е определяна по отделно и ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

Чуждестранна дейност

Посочените салда с произход “Чуждестранна дейност Либия” представляват вземания по вътрешни разчети от “Геоком – сервиз”, Либия в резултат на изплатени от “Проучване и добив на нефт и газ” АД, София задължения на посоченото дружество към персонала – 6 500 хил. щ. д.

С решение №14 от 10.02.2005 г. на Софийски градски съд по фирмено дело №354/1989 г. е вписано заличаване на вписаното с решение №11/29.05.2002 г. прехвърляне на предприятията “Българска нефтена компания“ /БОКО/ и “Геоком – сервиз”, находящи се в Либия, като съвкупност от права, задължения и фактически отношения от “Проучване и добив на нефт и газ” АД, София на “Булгаргеомин” ЕАД, София.

От страна на “Булгаргеомин” ЕАД, София не е извършено фактическо предаване на активите и пасивите свързани с дейността на предприятията “Българска нефтена компания“ /БОКО/, Либия и “Геоком – сервиз”, Либия.

19 Пари и парични еквиваленти

Паричните средства включват следните компоненти:

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Парични средства в брой и в банки:		
- български лева	356 601	514 110
- евро	118 823	171 307
- щатски долари	24 174	34 852
- други валути	19 838	28 600
	519 436	748 869
	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Предоставени ресурси и аванси на банки и в брой	232 640	166 973
Парични средства в Централната Банка	220 256	169 931
Краткосрочни инвестиции	42 909	359 265
Блокирани парични средства	7 609	34 947
Депозити съгласно Кодекса по застраховането	16 022	17 753
	519 436	748 869

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Парични средства в брой:	91 672	88 651
Срочни депозити в местни банки		
-в лева	14 694	38 263
-в чуждестранна валута	130 949	113 295
Срочни депозити в чуждестранни банки в чуждестранна валута	6 330	254 883
Блокирани сметки в местни банки		
-в лева	7 609	6 588
-в чуждестранна валута	-	28 359
Ностро сметки в местни банки		
-в лева	18	306
-в чуждестранна валута	13	200
Ностро сметки в чужди банки в - в чуждестранна валута	31 873	30 640
Общо предоставени ресурси и аванси на банки в брой, краткосрочни инвестиции и блокирани парични средства	283 158	561 185

20 Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба

	2008 ‘000 ЛВ.	2007 ‘000 ЛВ.
Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба	4 493	-

Като нетекущи активи, държани за продажба са представени недвижими имоти, придобити от банките на Групата като ипотечарен кредитор по отпуснат и необслужван кредит. Тези активи няма да бъдат използвани от Групата в дейността ѝ, поради което са предприети действия за тяхната продажба.

21 Собствен капитал

21.1 Акционерен капитал

Към 31.12.2008 г. акционери на Химимпорт АД са 4 709 физически и юридически лица. Номиналната стойност на една акция на дружеството е 1 лв. Акциите на дружеството са обикновени, безналични, поименни и свободно прехвърляеми.

	2008 ‘000 лв.	2007 ‘000 лв.
Издадени и напълно платени акции:		
- в началото на годината	150 000	130 000
- издадени през годината	-	20 000
- собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(5 861)	-
Нетен брой акции, издадени и напълно платени към 31 декември	144 139	150 000

Списъкът на основните акционери на Дружеството е представен както следва:

	2008	2008	2007	2007
	Брой акции	%	Брой акции	%
Химимпорт Инвест АД	109 423 676	72.95%	114 808 367	76.54%
Джулиъс Бьър	11 573 251	7.72%	11 278 610	7.52%
ЦКБ Груп ЕАД	5 192 408	3.46%	-	-
ДСК – фондове(ОТП Груп)	1 192 921	0.80%	658 800	0.44%
ЕФГ Еуробанк Клиентс АЦЦ	1 674 279	1.12%	2 890 615	1.93%
Скандинавиън Енскилда Банкен	1 300 456	0.87%	1 541 966	1.03%
ДИАС инвестмънт къмпани Атина	818 230	0.55%	897 106	0.60%
Консолид Комерс АД	704 276	0.47%	704 276	0.47%
МЕИ – Романиън енд Булгария фондс	545 688	0.36%	510 161	0.34%
Данске Фонд Ийстерн Юръп – Люксембург	500 000	0.33%	-	-
АБН АМРО БАНК - Лондон	347 517	0.23%	497 276	0.33%
Райфайзен Централ Банк - Австрия	265 581	0.18%	267 898	0.18%
Банк Аустрия Кредит Анщалт	-	-	860 354	0.57%
Инвест Банк АД	776 549	0.52%	517 800	0.35%
Райфайзен – договорни фондове	200 000	0.13%	366 100	0.24%
Банка КОПЕР Словения	-	-	228 934	0.15%
Стандарт Инвестмънт – договорни фондове	144 522	0.10%	132 647	0.09%
Други юридически лица	8 435 106	5.62%	8 009 387	5.34%
Други физически лица	6 905 524	4.59%	5 829 687	3.88%
	149 999 984	100%	149 999 984	100%
Собствени акции, придобити от дъщерни дружества				
ЦКБ Груп ЕАД	(5 192 408)	3.46%	-	-
ЗАД Армеец АД	(623 855)	0.42%	-	-
ПОАД ЦКБ СИЛА	(44 915)	0.03%	-	-
	(5 861 178)	3.91%	-	-
Нетен брой акции	144 138 806		149 999 984	-

Данъкът върху дивидентите за физически лица и чуждестранни юридически лица е в размер на 5% за 2008 г. и 2009 г., като данъкът се удържа от брутната сума на дивидентите.

21.2 Премияен резерв

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Премийни резерви от 2007 г. и 2006 г.	232 343	232 343
Намаление на резервите от собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(39 371)	-
	192 972	232 343

През 2008 г. премийните резерви са намалени с 39 371 хил. лв. в резултат на придобити собствени акции от дъщерни дружества на Групата.

Премията от емисията през 2007 г. в размер на 199 418 хил. лв. е формирана от проведеното вторично публично предлагане на акции на дружеството от 10.09.2007 г. до 02.10.2007 г. Премията от емисии е намалена с разходите по емисията на акции в размер на 581 хил. лв.

Премията от емисии през 2006 г. в размер на 32 925 хил. лв. е формирана от проведеното първично публично предлагане на акции на дружеството чрез подписка от 07.09.2006 г. до 20.09.2006 г. Броят на подадените заявки, съответно на инвеститорите, надхвърля 2 100. Постъпленията по набирателната сметка на Химимпорт АД са 2.5 пъти повече от записаната емисия. Премията от емисии е намалена с разходите по емисията на акции в размер на 327 хил. лв.

21.3 Други резерви

Другите резерви са в размер на минус 9 073 хил. лв. към 31.12.2008 г. (3 678 хил. лв. към 31.12.2007 г.) и съдържат резерви, формирани съгласно изискванията на Търговския закон за формиране на законови резерви, и резерви от финансови активи, които са класифицирани като финансови активи на разположение за продажба.

22 Специализирани резерви

	Пояснение	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Застрахователни резерви	22.1	96 882	58 460
Резерви от пенсионни фондове	22.2	819	1 148
		97 701	59 608

22.1 Застрахователни резерви

	Пояснение	2008	2007
		'000 лв	'000 лв
Пренос-премиен резерв	22.1.1	56 430	34 741
Дял на презастрахователите в пренос-премийния резерв		(4 524)	(3 329)
Резерв за предстоящи плащания	22.1.3	41 553	27 963
Дял на презастрахователите в резерва за предстоящи плащания		(4 539)	(1 115)
Резерв за неизтекъл риск	22.1.2	7 762	-
Запасен фонд	22.1.5	200	200
		96 882	58 460

Застрахователните резерви са заделени в хода на застрахователната дейност на Групата, извършвана чрез ЗПАД Армеец и ЦКБ Живот ЕАД.

22.1.1 Пренос-премиен резерв

Пренос-премийният резерв към 31.12.2008 г. е в размер на 56 430 хил. лв. (за 2007 г. в размер на 34 741 хил. лв.). Групата заделя застрахователни резерви на база на начислени застрахователни премии. Признатите застрахователни премии включват всички дължими вноски по полици за целия срок на договора. Застрахователните резерви се определят на база на метод с отчитане на точната дата. Пренос-премийният резерв за застраховки "Карго" и "Отговорност на превозвача" се изчислява за срок на застраховката един месец. Пренос-премийният резерв се изчислява за всяка полица поотделно. Пресмятанията се извършват от програма, заложенa в информационната система. Частта на презастрахователите в пренос-премията е изчислена пропорционално на цедираната премия по всяка полица за сключените пропорционални договори и факултативи. За непропорционалните презастрахователни договори - „excess of loss” и „stop loss”, не се заделя дял на презастрахователя.

22.1.2 Резерв за неизтекъл риск

Съгласно чл. 12 ал. 2 от Наредба № 27 от 29 март 2006 г. за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите, и на здравноосигурителните резерви, Групата заделя резерв за неизтекъл риск в размер на 7 762 хил. лв. за застраховките, за които резултатът по Приложение № 3 на същата наредба е отрицателен за три поредни години. Такава застраховка към 31.12.2008 г. е застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите.

22.1.3 Резерв за предстоящи плащания

Резерв за предстоящи плащания към 31.12.2008 г. е в размер на 41 553 хил. лв. (2007 г. – 27 963 хил. лв.). Това е резерв за възникнали и предявени претенции. Приложеният метод на определяне е претенция по претенция. За предявените щети по съдебни иски по застраховки „Каско” и „Гражданска отговорност на автомобилиста” са приложени корекционни коефициенти съгласно чл. 8 от Наредба N27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и на здравноосигурителните резерви. За застраховка „Гражданска отговорност на автомобилиста” се прилагат отделни коефициенти за съдебни иски за имуществени и неимуществени вреди. Базата за изчисляване е по предварителна оценка и опис на щети. Пресмятанията се извършват на база данните въведени в информационната система - INSIS. Частта на презастрахователите в резерва за възникнали и предявени претенции е изчислена съгласно клаузите на презастрахователния договор за полицата, по която е възникнала щетата.

22.1.4 Резерв за възникнали, но непредявени претенции

За изчисляването на резерва за възникналите, но непредявени щети е използван верижно-стълбовидния метод с акумулирани стойности на предявените претенции и средно претеглени собствени коефициенти на развитие за почти всички от видовете застраховки, които Групата предлага. Методът е приложен за периода 2003-2008 г. Изключение прави само застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите.

За застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите резерва за възникнали, но непредявени щети е изчислен по верижно-стълбовидния метод на база акумулирани стойности на предявените претенции поотделно за имуществени и неимуществени вреди, като са използвани собствени данни на Групата за предявените претенции и средно претеглени коефициенти на развитие на базата на пазарни данни. Така описаният метод е в съответствие със Заповед на КФН N25 от 29.01.2009 г. и е одобрен с Решение на КФН N 128 -ОЗ от 05.02.2009 г. Резервът е изчислен заедно за задължителната застраховка „Гражданска отговорност на автомобилиста” и застраховка „ГО на МПС с чуждестранна регистрация”. Периодът, взет като база за изчисление на резерва, е осемгодишен - 2001 – 2008 г.

При формирането на резерва, данните за предявените щети до 2006 г. включват освен данните по застраховки „Гражданска отговорност” на автомобилиста и „Гранична ГО” и данните за застраховка „Зелена карта”.

Резервът за възникнали, но непредявени щети е изчислен отделно за застраховка „Зелена карта” за периода 2007-2008 г., като е използван верижно стълбовиден метод на база акумулирани стойности на предявените претенции, при използване на средно претеглени коефициенти за развитие, получени по собствени данни на Групата отделно за имуществени и неимуществени вреди.

За застраховки, по които Групата предлага и активно презастраховане и имаме статистика на щетите от минимум 3 години, резерва за възникнали, но непредявени щети се изчислява отделно за директните застраховки и активното презастраховане. При активното презастраховане предявяването на щетите се забавя значително във времето сравнено с предявяването им при директните застраховки и при наличието на достатъчно данни за прилагане на верижно-стълбовидния метод поотделно за двата вида бизнес е по-разумно да се смята разделено. За застраховка „Каско на летателни апарати” Групата изчислява резерва за възникнали, но непредявени щети отделно за директните застраховки и активното презастраховане.

Не се заделя резерв за възникнали, но непредявени щети за застраховки „Каско на плавателни съдове”, „Гражданска отговорност, свързана с плавателни съдове”, „Гражданска отговорност, свързана с летателни апарати”, „Застраховка на гаранции” и застраховка „Правни разноски”, защото при използване на верижно-стълбовидния метод за изчисляване на резерва за възникнали, но непредявени щети по застраховки „Каско на плавателни съдове”, „Гражданска отговорност, свързана с плавателни съдове”, „Гражданска отговорност, свързана с летателни апарати” и „Застраховка на гаранции” към 31.12.2008 г. се получава резултат със стойност 0, а по застраховки „Заболяване” и „Правни разноски” няма реализиран премиен приход.

22.1.5 Запасен фонд

Застрахователното дружество на Групата е формирало запасен фонд само по застраховка „Кредити”, като през 2008 г. той не се променя и остава размер на 200 283 лв. Групата е реализирала отрицателен резултат по застраховката през 2008 г.

22.2 Резерви от пенсионни фондове

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Резерв за гарантиране на минимална доходност УПФ	657	999
Резерв за гарантиране на минимална доходност ППФ	153	140
Пожизнен пенсионен резерв УПФ	9	9
	819	1 148

Резервите от пенсионни фондове са заделени за пенсионно-осигурителната дейност на Групата, извършвана чрез ПОАД Сила и управляваните от него пенсионни фондове.

23 Дългосрочни финансови задължения

	Пояснение	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Задължения към депозанти	28	423 275	868 756
Облигационни заеми	23.1	128 726	-
Банкови заеми - дългосрочна част	23.2	82 032	40 989
Други привлечени средства	23.3	3 893	5 255
Дългосрочни търговски задължения	23.4	8 271	864
		646 197	915 864

23.1 Облигационни заеми

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Химимпорт Холандия Б.В.	122 859	-
Зърнени храни България АД	5 867	-
	128 726	-

Химимпорт Холандия Б.В. – облигационен заем

На 22 август 2008 г. Групата чрез дъщерното си дружество Химимпорт Холандия Б.В. е пласирало емисия обезпечени заменяеми облигации на обща стойност 65 милиона евро със 7-годишен срок до падежа. Облигациите са с купон с фиксирана годишна лихва в размер на 7%, като купоновите плащания се извършват два пъти годишно съответно на 22 февруари и 22 август на всяка година. Първото плащане е дължимо на 22 февруари 2009 г. По силата на договор за кол опция, подписан с Химимпорт Инвест АД, облигациите могат да бъдат заменени с обикновени акции на Химимпорт АД с номинална стойност 1,00 лв. Обратното изкупуване на облигациите ще се осъществи на 22 август 2015 г. на цена на обратно изкупуване в размер на 118,9%. Увеличението на главницата в размер на 12 785 хил. евро ще бъде капитализирана към главницата в рамките на 7-годишния срок до падежа. Справедливата стойност на облигациите към датата на издаване е 65 000 хил. евро. Разходите, които директно могат да бъдат отнесени към издаването на облигациите – в размер на 2 737 хил. евро, са приспаднати от стойността на главницата на облигациите. Тези разходи също се амортизират в рамките на 7-годишния срок до падежа, започващ на 22 септември 2008 г. Стойността на обратното изкупуване и разходите, свързани с облигациите са осчетоводени на база ефективен лихвен процент - 9.787968312%, приложен към главницата в размер на 65 000 хил. евро. Пазарната стойност на Облигациите и ефективният лихвен процент за изчислени по метода на дисконтираните парични

потоци. Облигациите се оценяват по амортизирана стойност. В полза на облигационерите е учреден залог върху 11.6 милиона съществуващи обикновени акции на Химимпорт, притежавани от мажоритарния акционер „Химимпорт Инвест” АД.

Зърнени храни България АД – облигационен заем

Облигационният заем е сключен на 10 ноември 2005 г. с Централна Кооперативна Банка АД, като облигационери по заема са и физически и юридически лица, които не са в Групата на Химимпорт АД. Дългосрочната и краткосрочна част, която представлява задължения към лица извън Групата са съответно 5 867 хил.лв. и 2 934 хил.лв. Лихвеният процент по заема е в размер на 6 месечен EURIBOR плюс 6 пункта надбавка. Плащанията се осъществяват в евро. Падежът на облигационният заем е на 11 ноември 2011 г., а погасителният план е както следва.

- до 11 ноември 2009 г. – 2 000 000 евро;
- до 11 ноември 2010 г. – 2 000 000 евро;
- до 11 ноември 2011 г. – 2 000 000 евро.

23.2 Банкови заеми – дългосрочна част

	2008	2007
	‘000 лв	‘000 лв
Алфа Банк клон България - револвиращ кредит	18 581	18 573
Уникредит Булбанк АД - револвиращ кредит	18 195	65
Банка ДСК АД - инвестиционен кредит	14 552	16 788
Българска банка за развитие	10 003	-
Ланденсбанк Баден-Вюртенберг - - револвиращ кредит, дългосрочна част	9 673	-
Обединена Българска Банка АД - инвестиционен кредит	7 464	-
Българска Пощенска Банка - инвестиционен кредит	1 456	2 298
Хипоферйзенбанк АД	933	1 254
ТБ "Алианц България" - инвестиционен кредит	534	1 174
Други	641	837
	82 032	40 989

Алфа Банк клон България – револвиращ кредит

Договорът по банков револвиращ кредит сключен с Алфа Банк клон България е с падеж 28 май 2011г. при лихвен процент – едномесечен EURIBOR плюс 2,75 пункта надбавка. Валутата, в която се извършват плащанията е EUR (евро). Заемът е обезпечен с ипотеки на недвижими имоти, собственост на Групата.

Уникредит Булбанк АД – револвиращ кредит

Групата е сключила два договора за банков револвиращ кредит, които са в сила до 20 септември 2013 г. при лихвени проценти – 1 месечен SOFIBOR плюс 3 пункта надбавка и 1 месечен SOFIBOR плюс 3,5 пункта надбавка. Плащанията и по двата кредита се осъществяват в български лева. Кредитите са обезпечени с ипотеки на недвижими имоти, машини и съоръжения, както и залог върху материални запаси и бъдещи вземания по реда на Закона за особените залози.

Банка ДСК АД – инвестиционен кредит

Групата е получила заем от Банка ДСК АД по Договор за кредит 114, сключен на 06.06.2006г. с падеж: 25.04.2016 г. Лихвата е в размер на ОЛП + 2,8%. Обезпеченията по заема са Недвижим имот – „Дом на Геолога” – гр. Варна, к.к. Св Св. Константин и Елена, акции на Параходство БРП и акции на ПОК Съгласие. Валутата, в която се извършват плащанията е евро.

Българска банка за развитие

Към 31 декември 2008 Групата е получила кредит от Българска банка за развитие по програма за целево рефинансиране на търговски банки в размер на 10 003 хил. лв. Крайният срок за издължаване на кредита е 30 декември 2018, като погасяването се извършва еднократно. Групата дължи лихва върху неизплатената част от кредита в размер на 5% на годишна база.

Ланденсбанк Баден-Вюртенберг – Банкови револвиращи кредити

Групата е сключила два банкови револвиращи кредита с Ланденсбанк Баден-Вюртенберг съответно на 13 януари 2006 г. и 22 ноември 2006 с падеж съответно 30 април 2015 г. и 14 март 2011 г. Лихвеният процент по двата кредита е 6 месечен EURIBOR плюс 0,875 пункта надбавка. Плащанията се осъществяват в евро.

Обединена Българска Банка АД – инвестиционен кредит

Към 31 декември 2008 Групата е получила инвестиционен кредит от Обединена Българска Банка АД с падеж на 18 Февруари 2015 г. Плащанията се извършват в щатски долари, а лихвата по кредита е в размер на тримесечен LIBOR плюс 3.5 допълнителни пункта. Заемът е обезпечен със самолет BOING 737 – 300.

Българска Пощенска Банка - инвестиционен кредит

Договорът за банков кредит за сумата 3 500 хил. лв. е с номер 100-341/10.08.2006г. и с падеж 10 август 2011 г., при годишна лихва : сбора от действащия тримесечен SOFIBOR и договорена лихвена надбавка 4.5%. Заемът е сключен с цел рефинансиране на инвестирани средства за покупка на недвижими имоти, които са заложен като обезпечение по кредита. Кредитът е обезпечен с ипотека на недвижими имоти, машини, съоръжения и оборудване и особен залог върху материални запаси и бъдещи вземания. Валутата, в която се осъществяват плащанията е български лева.

Хипоферайзенбанк АД

Ипотечният револвиращ кредит от НВВ 3 е в сила до 31 март 2013 г. Сумата на заема е в размер на 267 хил. евро и плащанията са дължими в евро. Лихвеният процент е 4.341% на годишна база. Обезпечението на заема е ипотека на имот в Мюнхен, Германия.

Ипотечният револвиращ кредит от НВВ 2 е в сила до 31 януари 2018 г. Сумата на заема е в размер на 230 хил. евро и плащанията са дължими в евро. Лихвеният процент е 5.75% на годишна база. Обезпечението на заема е ипотека на имот в Ханану.

ТБ "Алианц България" – инвестиционен кредит

Инвестиционният кредит от ТБ „Алианц България“ е сключен на 25.10.2005 г. с падеж 25.10.2010г., при лихвени равнища - 3.20% 12 месечен LIBOR; лихва годишна 7.7%, с цел закупуване на три броя влекачи, които служат и за обезпечение на заема и са на обща стойност 2 552 хил. щ.д.

23.3 Други привлечени средства

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Финансираня от ДФ “Земеделие”	1 753	3 793
Сила Холдинг АД	1 700	-
Други	440	1 462
	<u>3 893</u>	<u>5 255</u>

Финансираня от ДФ “Земеделие”

Към 31 декември 2007 другите привлечени средства включват финансиране от ДФ “Земеделие” в размер на 3 793 хил. лв. (вкл. лихвите) за отпускане на кредити на селскостопанския сектор. Кредитният риск по събираемостта на конкретния кредит се поема от Групата.

Сила Холдинг АД

На 27.05.2008 г. е получен заем в размер на 1 700 хил. лв. от „Сила холдинг“ АД. Заемът е в лева при 8 % годишна лихва, без обезпечение. Срокът на погасяване е 2 години.

23.4 Дългосрочни търговски задължения

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
C.I.T. Leasing Corporation	8 271	-
ANZ Bank, Австралия – дългосрочна част	-	864
	8 271	864

C.I.T. Leasing Corporation

Търговският заем е формиран по силата на договор, сключен на 05.12.2008 г. с кредитора C.I.T. Leasing Corporation за покупка на самолет тип Боинг 737. Сумата на заема е в размер на 7 600 хил. щ.д. платима на 53 равни месечни вноски. Лихвеният процент е определен на 9.097%. Месечната вноска е в размер на 173 401,61 щ.д. Падежът на заема е 10-то число на всеки месец. Обезпечението по договора за търговския заем е самолет Боинг 737-341 с регистрационен знак LZ BOO и сериен номер MSN 26852.

ANZ Bank, Австралия

Задължението е възникнало въз основа на договор за покупка на три самолета ВАЕ/мод.146-200 на разсрочено плащане на обща стойност от 9 289 680 щ.д.. Сумата е платима на 60 равни месечни вноски в размер на 154 828 щ.д. до 30 април 2009 г. Като обезпечение по договора е предоставена банкова гаранция, издадена от Булбанк АД в размер на 1 000 000 щ. д., която е обезпечена с ипотека на хангар №3, собственост на Хемус Ер ЕАД.

24 Задължения към осигурени лица

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Привлечени средства на доброволен пенсионен фонд	9 196	12 479
Привлечени средства на професионален пенсионен фонд	11 281	10 264
Привлечени средства на универсален пенсионен фонд	62 086	47 979
	82 563	70 722

Привлечените средства на доброволния пенсионен фонд на Групата към 31.12.2008 г. възлизат на 9 196 хил. лв., което е намаление с 26,31% спрямо 31.12.2007 г. /12 479 хил.лв./. Намалението основно се дължи на обезценка на финансовите активи на

фонда в следствие на глобалната финансова и икономическа криза. Привлечените средства на професионалния пенсионен фонд на Групата към 31.12.2008 г. възлизат на 11 281 хил. лв., което е нарастване с 9,91% спрямо 31.12.2007 г. Нарастването през 2008 г. се дължи на увеличения брой осигурени лица и на увеличените вноски по индивидуалните осигурителни партиди. Привлечените средства на универсалния пенсионен фонд на Групата към 31.12.2008 г. възлизат на 62 086 хил. лв., което е нарастване с 29,40% спрямо 31.12.2007 г. /47 979 хил.лв./. Нарастването е следствие от увеличения брой на осигурените лица във фонда, покачването на осигурителния доход на осигурените лица и подобряване събираемостта на осигурителните вноски.

Изменението в нетните активи в наличност за доходи е в резултат на:

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
В началото на периода	70 722	40 360
Постъпили осигурителни вноски	30 416	22 391
Постъпили суми от пенсионни фондове, управлявани от други ПОД	4 779	4 590
Общо увеличение от осигурителни вноски	35 195	26 981
Отрицателен/ положителен доход от инвестиране средствата на фонда	(16 919)	7 860
Резултат от инвестиране на средствата на фонда	(16 919)	7 860
Изплатени пенсии	(18)	(16)
Еднократно изплатени суми на осигурени лица	(1 885)	(699)
Средства за изплащане на наследници на осигурени лица	(105)	(77)
Средства за превеждане в НАП	(298)	(322)
Изплатени суми по осигурителни договори	(2 306)	(1 114)

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Преведени суми на осигурени лица, преминали в други пенсионни фондове	(1 861)	(1 502)
Преведени суми на държавния бюджет	(41)	(21)
Встъпителна такса	(8)	(20)
такса за обслужване	(89)	(126)
10% такса от доходността	-	(220)
5% такса за обслужване	(1 399)	(945)
1% инвестиционна такса	(656)	(451)
Такса за прехвърляне	(72)	(78)
Такса за изтегляне	(3)	(2)
В края на периода	82 563	70 722

Нетните активи в наличност за доходи са разпределени както следва:

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Индивидуални партии	82 148	70 211
Резерв за гарантиране на мин. доходност	415	511
Нетни активи в наличност за доходи	82 563	70 722

25 Други дългосрочни задължения

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
РАИ Банка	851	851
Други	519	1 281
	1 370	2 132

26 Провизии за пенсиониране

2008 г.	до 1 година ‘000 лв.	от 2 - 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Дължими пенсионни обезщетения	386	2 056	2 442
Сkonto	-	(173)	(173)
	386	1 883	2 269

2007 г.	до 1 година ‘000 лв.	от 2 - 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Дължими пенсионни обезщетения	553	1 586	2 139
Сkonto	-	(434)	(434)
	553	1 152	1 705

Изменения на провизиите за пенсиониране

	2008 ‘000 лв.	2007 ‘000 лв.
В началото на периода	1 705	1 290
Начислени през периода	675	538
Платени през периода	(109)	(116)
Отписани през периода	(2)	(7)
	2 269	1 705

27 Краткосрочни финансови задължения

Пояснение	2008	2007	
	'000 ЛВ	'000 ЛВ	
Задължения към други депозанти	28	931 150	416 819
Облигационни заеми	27.1	2 934	-
Краткосрочни банкови заеми	27.2	53 965	46 389
Други краткосрочни заеми	27.3	18 502	32 140
Задължения по споразумения за обратно изкупуване	27.4	15 504	14 007
Задължения по договори за застраховане	27.5	9 750	7 845
Деривати, държани за търгуване	27.6	9 252	588
Депозити от банки		4 250	373
		1 045 307	518 161

27.1 Облигационни заеми

	2008	2007
	'000 ЛВ	'000 ЛВ
Зърнени храни България АД - краткосрочна част	2 934	-
	2 934	-

27.2 Банкови заеми – краткосрочна част

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
БНП Париба - банков револвиращ кредит	18 332	2 500
ДСК Банка – револвиращ кредит	12 898	2 920
Алфа Банк клон България - револвиращ кредит - краткосрочна част	8 359	14 415
Ланденсбанк Баден-Вюртенберг - краткосрочна част	3 785	0
Българска Пощенска Банка –инвестиционен кредит	0	2 411
Българска Пощенска Банка -банков револвиращ кредит	3 362	0
ДСК Банка – инвестиционен кредит - краткосрочна част	2 244	2 265
Обединена Българска Банка АД	1 396	0
ВТБ БАНК АД – Германия	1 265	1 369
Хипоферайзенбанк	1 202	1 409
ТБ "Алианц България" - инвестиционен кредит	641	641
Други	481	18 459
	53 965	46 389

BNP Paribas - Банков револвиращ кредит

Револвиращият кредит е с падеж 4 месеца след получаване на финансирана сделка за 5 459 хил. евро и е при лихвени равнища – 1-мес EURIBOR плюс 2.75 пункта надбавка. Валута, в която се извършват плащанията – Евро..

Банка ДСК ЕАД – банков револвиращ кредит

Групата е страна по банков револвиращ кредит, сключен с Банка ДСК ЕАД на 28 януари 2008 г. и 9 юли 2009 г. Лихвеният процент по кредита е в размер на ОЛП на БНБ + 2,8 пункта надбавка. Крайният срок за погасяване на кредита е 9 юли 2009 г. като плащанията се осъществяват в български лева. Кредитът е обезпечен с ипотекни на недвижими имоти, машини и съоръжения, както и залог върху материални запаси и бъдещи вземания по реда на Закона за особените залози.

Договор за кредит с ДСК Банка АД

Кредитът е получен по договор 599/02.10.2006 г. и е в сила до 02.10.2009 г. Заемът е обезпечен с ипотека на сгради към Дом на геолога, в к. Св. Св. Константин и Елена, собственост на Паркбилд. Лихвеният процент по заема е в размер на банковия лихвен процент плюс 3.5%. Одобреният максимален размер на заема е на стойност 3 млн. лв. Плащанията по кредита се осъществяват в български лева.

Българска Пощенска Банка АД – банков револвиращ кредит

Банковият револвиращ кредит от Българска Пощенска Банка АД е в сила до 20 януари 2009 г. Лихвеният процент по заема е в размер на 3-месечен SOFIBOR плюс 4 пункта надбавка. Заемът е обезпечен с ипотеки на недвижими имоти, по реда на Закона за особените залози залог върху дълготрайни материални активи. Плащанията се осъществяват в български лева.

ВТБ БАНК АД - Германия

Договорът за търговски кредит е с падеж 31 март 2009 г. и лихвен процент в размер на 3M EURIBOR + 4% надбавка. Плащанията се осъществяват в евро. Обезпеченията по заема са ипотеки на имоти в Мюлхайм и Франкфурт.

Хипоферайзенбанк АД

Ипотечният револвиращ кредит от HVB 1 е в сила до 31 декември 2009 г. Сумата на заема е в размер на 264 хил. евро и плащанията са дължими в евро. Лихвения процент е 4.25% на годишна база. Обезпечението на заема е ипотека на имот в Франкфурт, Германия.

Ипотечният револвиращ кредит от HVB 1 е в сила до 30 юни 2012 г. Сумата на заема е в размер на 62 хил. евро и плащанията са дължими в евро. Лихвения процент е 5.45% на годишна база. Обезпечението на заема е ипотека на имот в Офенбах, Германия.

Ипотечният револвиращ кредит от HVB е в сила до 30 януари 2009 г. Сумата на заема е в размер на 150 хил. евро и плащанията са дължими в евро. Лихвения процент е 7.95% на годишна база. Обезпечението на заема е ипотека на имот в Дагендорф, Германия.

Ипотечният револвиращ кредит от HVB е в сила до 30 януари 2009 г. Сумата на заема е в размер на 139 хил. евро и плащанията са дължими в евро. Лихвения процент е 9.05% на годишна база. Обезпечението на заема е ипотека на имот в Дагендорф, Германия.

27.3 Други краткосрочни заеми

	2008	2007
	'000 ЛВ	'000 ЛВ
Нефтена Търговска Компания ЕООД	7 145	3 747
Дениз 2001 ООД	3 362	4 096
Хиберния Витела	2 699	-
Дар Трейд	587	-
Българска пощенска банка АД - РЕПО Сделка	-	12 182
Българска пощенска банка АД - РЕПО Сделка	-	7 376
ДФ Земеделие	2 367	3 260
Други	2 342	1 479
	18 502	32 140

Краткосрочните заеми са получени при годишни лихвени равнища от 9 до 10% в зависимост от срочността на кредита. Сроктът на погасяване е при поискване от Групата. Заемите са без обезпечения. Справедливата стойност на получените заеми не е определяна по отделно, тъй като ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

27.4 Задължения по споразумения за обратно изкупуване

Към 31 декември 2008 г. Групата има сключени споразумения с клауза за обратно изкупуване на ценни книжа с български дружества на обща стойност 15 504 хил. лв., в това число задължения по лихви. Банката на Групата е обезпечила това задължение със залог на български държавни ценни книжа. Падежът на тези споразумения е през януари 2009.

Към 31 декември 2007 г. Групата има сключени споразумения с клауза за обратно изкупуване на ценни книжа с български дружества на обща стойност 14 007 хил. лв., в това число задължения по лихви.

27.5 Задължения по договори за застраховане

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Задължения по застраховане	5 407	4 533
Задължения по презастраховане	4 343	3 312
	9 750	7 845

27.6 Деривати, държани за търгуване

Към 31 декември 2008 и 2007 г. дериватите, държани за търгуване в размер на 9,252 хил. лв. и 588 хил. лв. са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар.

28 Задължения към депозанти, дългосрочни и краткосрочни

Анализ по срочност и вид валута:	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Безсрочни депозити		
В лева	422 797	382 343
В чуждестранна валута	84 912	77 908
	507 709	460 251
Срочни депозити		
В лева	289 511	333 809
В чуждестранна валута	488 234	420 919
	777 745	754 728
Спестовни влогове		
В лева	26 095	23 147
В чуждестранна валута	25 444	26 417
	51 539	49 564
Други депозити		
В лева	9 493	12 265
В чуждестранна валута	7 939	8 767
	17 432	21 032
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДРУГИ ДЕПОЗАНТИ	1 354 425	1 285 575

	2008	2007
	'000 ЛВ	'000 ЛВ
Депозити на граждани		
В български лева	350 422	304 049
В чуждестранна валута	444 741	378 738
	<u>795 163</u>	<u>682 787</u>
Депозити на предприятия		
В български лева	377 394	435 261
В чуждестранна валута	164 356	146 495
	<u>541 750</u>	<u>581 756</u>
Депозити на други институции		
В български лева	9 492	12 265
В чуждестранна валута	8 020	8 767
	<u>17 512</u>	<u>21 032</u>
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДРУГИ ДЕПОЗАНТИ	<u>1 354 425</u>	<u>1 285 575</u>

29 Търговски задължения

	2008	2007
	'000 ЛВ	'000 ЛВ
Снекма Мароко	14 993	1 735
ГД-ГВА летище София	12 639	10 284
Българскиан милс ЕООД	5 045	-
Универсален пенсионен фонд Съгласие	4 250	-
Община Самоков	3 661	3 661
Евроконтрол	2 664	2 810
Лукойл България	2 370	-
ИАТА	1 824	3 854
Летище София	1 412	3 793
Прима Хим ЕООД	-	34 606
Голяма Доброджанска Мелница ЕООД	-	8 322
ANZ Bank, Австралия - краткосрочна част	-	2 473
Снекма Брюксел	-	2 009
Стимекс ЕООД	-	1 128
Дамекс ЕООД	-	3 775
Други	55 828	41 599
	<u>104 686</u>	<u>120 049</u>

Не са представени справедливи стойности на търговските и други задължения, тъй като ръководството на Дружеството счита, че стойностите, по които те са представени в баланса, отразяват тяхната справедлива стойност поради краткосрочния им характер.

30 Данъчни задължения

	2008 ‘000 лв.	2007 ‘000 лв.
Корпоративен данък	9 236	5 006
Акциз за внасяне	2 710	2 879
Други данъци	3 464	4 272
	15 410	12 157

31 Задължения към персонала и осигурителни институции

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Задължения към персонала	12 202	9 733
Задължения към осигурителни институции	3 144	2 606
	15 346	12 339

Разходите за персонал са както следва:

	2008 ‘000 лв	2007 ‘000 лв
Разходи за заплати	84 892	58 998
Разходи за социални осигуровки	18 182	13 459
	103 074	73 502

32 Други задължения

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Продадени билети	16 736	16 314
"Свети Свети Константин и Елена Холдинг" АД	8 100	-
Летищни такси	4 382	3 847
Гаранции по лизинг на самолети	1 443	-
По договор за временна финансова помощ с НТК ЕООД	1 359	-
Гаранции под агенти за продажба на самолетни билети и други подобни	944	-
Задължения по концесионни възнаграждения	784	637
Гаранции от агенти за продажба на самолетни билети	503	902
Задължение към МОСВ по съдебно решение	456	456
Други	19 948	23 708
	54 655	45 864

33 Приходи от нефинансова дейност

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Приходи от извършени самолетни полети	314 555	309 243
Приходи от продажба на стоки	179 714	68 165
Приходи от услуги	92 571	56 350
Приходи от продажба на продукция	55 824	50 132
Други	79 797	26 877
	722 461	510 767

34 Разходи от нефинансова дейност

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Отчетна стойност на продадените стоки и продукция	(155 110)	(48 596)
Разходи за материали	(208 207)	(132 360)
Разходи за външни услуги	(193 425)	(194 917)
Разходи за амортизация	(30 497)	(14 957)
Разходи за персонала	(44 773)	(43 728)
Други	(21 810)	(37 124)
	(653 822)	(471 682)

35 Приходи от застраховане

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Приходи от застрахователни премии	140 168	84 805
Приходи от регреси	-	3 304
Приходи от освободени застрахователни резерви	62 717	40 039
Приходи от презастраховане	12 232	7 171
Други приходи от застраховане	257	218
	215 374	135 537

36 Разходи от застраховане

	Пояснение	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Изплатени застрахователни суми и обезщетения	36.1	(49 445)	(25 908)
Разходи за участие в резултата		(36)	(116)
Разходи за ликвидация на щети		(1 292)	(574)
Аквизиционни разходи		(30 788)	(20 348)
Разходи за заделени застрахователни резерви		(105 758)	(62 778)
Разходи по презастраховане	36.2	(16 034)	(11 816)
Други застрахователни разходи		(615)	(2 254)
		(203 968)	(123 794)

36.1 Изплатени застрахователни суми и обезщетения

Процедурата по ликвидация на щети и изплащане на застрахователното обезщетение се регламентира в разработени и приети от Групата методики по видове застраховки. За общото застраховане са описани взаимоотношенията между страните при настъпване на застрахователно събитие и реда за изплащане на застрахователната сума. В някои от застраховките се регламентира и предоговорната информация, която застрахователят трябва да получи, за да има задължение съгласно застрахователния договор. Редът и срока на ликвидация на щетите се определя от характера на застраховката. Ликвидацията се извършва от Централно управление на Дружествата от Групата, извършващи застрахователна дейност. Обезщетенията се изплащат също от Централно управление след становище на експерти по ликвидация, юрисконсулт и одобрение на изпълнителния директор. Ликвидацията на щетите може да се извършва и в агенциите на съответното дружеството. Всяка Агенция е упълномощена да ликвидира щети до определен от Централно управление размер. Когато сумата е по-голяма от определения лимит, ликвидацията се извършва от Централно управление. През 2008 г. са изплатени следните обезщетения по групи застраховки:

	2008	2008	2007	2007
	изплатени	относителен	изплатени	относителен
	обезщетения	дял	обезщетения	дял
	‘000 лв	%	‘000 лв	%
Каско	35 063	70.91%	18 840	72.72%
Отговорности МПС	11 152	22.55%	5 254	20.28%
Пожар и природни бедствия	999	2.02%	626	2.42%
Кредити и лизинг	759	1.54%	41	0.16%
Злополука	483	0.98%	264	1.02%
Помощ при пътуване	322	0.65%	123	0.47%
Каско на плавателни съдове	191	0.39%	67	0.26%
Каско на летателни апарати	175	0.35%	163	0.63%
ГО свързана с летателни апарати	131	0.26%	0	0.00%
Щети на имущество	124	0.25%	101	0.39%
Обща гражданска отговорност	23	0.05%	62	0.24%
Товари по време на превоз	14	0.03%	366	1.41%
Разни финансови загуби	7	0.01%	1	0.00%
Животозастраховане	2	0.00%	-	0.00%
	49 445	100.00%	25 908	100.00%

36.2 Разходи по презастраховане

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Разходи за отстъпени премии на презастрахователи	(11 590)	(9 400)
Разходи от освободени резерви за презастрахователя	(4 444)	(2 416)
	(16 034)	(11 816)

37 Приходи от лихви

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Приходи от лихви по видове източници:		
Предприятия	72 202	51 127
ДЦК	5 827	4 944
Банки	11 157	11 800
Граждани	36 507	24 804
Други	1 073	947
	126 766	93 622

38 Разходи за лихви

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Разходи за лихви по депозанти:		
Предприятия	(32 668)	(13 328)
Граждани	(30 408)	(21 788)
Банки	(2 221)	(2 570)
Други	(239)	(3 588)
	(65 536)	(41 274)

39 Положителни разлики от операции с финансови инструменти

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Преоценка на финансови инструменти	199 868	110 083
Положителни разлики от операции с ценни книжа	7 180	87 644
Други	26 098	192
	233 146	197 919

40 Отрицателни разлики от операции с финансови инструменти

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Преоценка на финансови инструменти	(148 972)	(67 106)
Отрицателни разлики от операции с ценни книжа	(22 480)	(1 419)
Други	(440)	(11)
	(171 892)	(68 536)

41 Административни разходи

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Разходи за материали	(5 908)	(3 840)
Разходи за външни услуги	(51 602)	(34 220)
Разходи за амортизация	(11 206)	(9 006)
Разходи за персонала	(58 301)	(28 729)
Други	(30 721)	(31 839)
	(157 738)	(107 634)

42 Отрицателна репутация

	Отрицателна репутация 2008 '000 лв.	Придобити участия %	Отрицателна репутация 2007 '000 лв.	Придобити участия %
ЦКБ АД	1 791	3.02%	-	
Молет АД	27 585	100.00%		
Корабно Машиностроене АД	-	-	2 864	51.81%
ЗПАД Армеец	-	-	1 545	4.63%
Приход, признат в текущата печалба	29 376		4 409	-

43 Други финансови приходи

	Пояснение	2008 '000 лв	2007 '000 лв
Приходи от такси и комисионни, нетно	43.1, 43.2	21 557	19 268
Нетен резултат от промяна на валутни курсове		2 997	547
Други		12 728	1 440
		37 282	21 255

43.1 Приходи от такси и комисионни

	2008 '000 лв	2007 '000 лв
Отпускане и погасяване на кредити	3 516	2 843
Обслужване задбалансови ангажименти	1 311	993
Обслужване на сметки	1 666	1 431
Банкови преводи в страната и чужбина	13 892	10 676
Други приходи	4 669	7 625
Други приходи от такси и комисионни, различни от банкови	2 120	-
Общо приходи от такси и комисионни	27 174	23 568

43.2 Разходи от такси и комисионни

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Обслужване на сметки	(159)	(135)
Банкови преводи в страната и чужбина	(2 939)	(2 456)
Сделки с ценни книжа	(139)	(293)
Освобождаване на ценни пратки	(83)	(104)
Други разходи	(415)	(443)
Други разходи за такси и комисионни, различни от банкови	(1 882)	(869)
Общо разходи за такси и комисионни	(5 617)	(4 300)

44 Печалба/(загуба) от продажба на нетекущи активи

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Приходи от продажба	14 233	9 261
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(595)	(10 668)
Печалба / (загуба) от продажба на нетекущи активи	13 638	(1 407)

45 Разходи за данъци

Очакваните разходи за данъци, базирани на данъчната ставка за 2008 г. в размер на 10 % (2007 г.: 10 %), и действително признатите данъчните разходи в Отчета за доходите могат да бъдат равнени както следва:

	2008 ‘000 лв.	2007 ‘000 лв.
Печалба за периода преди данъци	151 928	141 119
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък	(15 193)	(14 112)
Нетен ефект от намаления/(увеличения) на финансовия резултат	4 883	7 732
Текущ разход за данък	(10 310)	(6 380)
Данъчна ставка	10%	10%
Отсрочен данъчен приход, в резултат от:		
-начисление и обратно проявление на данъчни временни разлики	(61)	1 551
Разходи за данъци	(10 371)	(4 829)

Пояснение 13 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви.

46 Доход на акция

Основният доход на акция е изчислен като за числител е използвана нетната печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции.

	2008 лв.	2007 лв.
Нетна печалба, подлежаща на разпределение	128 624 000	119 109 680
Среднопретеглен брой акции	147 569 050	133 890 408
Основен доход на акция (лева за акция)	0.8716	0.8896

През 2008 г. и 2007 г. Дружеството не е изплащало дивиденди на своите акционери.

47 Сделки със свързани лица

47.1 Сделки със свързани лица

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

Сделки със собствениците	2008	2007
	‘000 лв	‘000 лв
<i>- приходи от лихви</i>		
Химимпорт Инвест АД	1 751	-
<i>- продажба на финансови инструменти</i>		
Химимпорт Инвест АД	26 000	-
Покупки на услуги		
<i>- покупки на услуги</i>		
Химимпорт Инвест АД	(11)	(13)

Сделки с асоциирани предприятия и свързани лица извън групата

Продажба на стоки и услуги, приходи от лихви и други приходи

	2008	2007
	‘000 ЛВ	‘000 ЛВ
<i>- продажба на продукция</i>		
Каварна Газ ООД	1381	988
Преслава ЕООД	155	-
<i>- продажба на услуги</i>		
ЦКБ Лидер ДФ	302	269
Фрапорт ТСИМ АД	207	-
ЦКБ Актив ДФ	154	121
ЦКБ Гарант ДФ	9	3
Химимпорт Трейд ООД	8	-
Други	27	-
<i>- приходи от лихви</i>		
Фрапорт ТСЕМ АД	478	-
Парк Билд ЕООД	8	-
<i>- други приходи</i>		
Химимпорт Трейд ООД	13	-
Парк Билд ЕООД	1	-

Покупки на услуги и разходи за лихви

	2008	2007
	‘000 ЛВ	‘000 ЛВ
<i>- покупки на услуги</i>		
Парк Билд ЕООД	(31)	(30)
Галатекс ООД	(30)	-
<i>- разходи за лихви</i>		
Фрапорт ТСИМ АД	(264)	-

47.2 Салда към края на годината

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Дългосрочни вземания от:		
- свързани лица		
Фрапорт ТСИМ АД	5 083	-
ПОК Съгласие	-	1 000
Други	812	-
	5 895	1 000

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Краткосрочни вземания от:		
- собственици		
Химимпорт Инвест АД	21 562	19 894
- асоциирани предприятия		
Луфтханза техник ООД	2 210	-
Холдинг Нов век АД	7 365	9 004
Каварна Газ ООД		215
Други	2 270	15 413
Общо	33 407	44 526

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Дългосрочни задължения към свързани лица		

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Дългосрочни Задължения към:		
- собственици		
Химимпорт Инвест АД	168 353	146 709
	168 353	146 709

	2008	2007
	‘000 ЛВ	‘000 ЛВ
Краткосрочни Задължения към:		
<i>- собственици</i>		
Химимпорт Инвест АД	584	584
<i>- асоциирани дружества</i>		
Холдинг Варна АД	32 045	-
Фрапорт ТСЕМ АД	2 534	-
Холдинг Нов век АД	334	
Други	4 047	708
	39 544	1 292

	2008	2007
	‘000 ЛВ.	‘000 ЛВ.
Сделки с ключов управленски персонал		
Краткосрочни възнаграждения		
- заплати	168	144
- разходи за социални осигуровки	14	13
- служебни автомобили	26	20

48 Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата и в резултат на оперативната си и инвестиционна дейност, Групата е изложена на различни видове рискове – застрахователен риск, пазарен риск, риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени. Управлението на риска на Групата се осъществява от управителния съвет на Групата. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци, като намали излагането си на риск. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват, така че да имат дълготрайна възвращаемост.

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте Пояснение 48.7. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са изброени по-долу.

48.1 Застрахователен риск

Групата е изложена на определени рискове в резултат на извършване на застрахователната си дейност. Политиката използвана от Групата за управление на застрахователния риск е свързана с разработени вътрешни правила за управление на риска, централизирано управление на дейността, застрахователни лимити и методи на ценообразуване.

48.1.1 Концентрация на застрахователен риск

Застрахователен риск е рискът от настъпване на застрахователно събитие, при което размерът на щетата и на дължимото обезщетение да надхвърлят размера на заделените застрахователни резерви.

Групата се стреми да прави относително равномерно разпределение на застрахованите имуществата и автомобили, както и да анализира различните видове застрахователни рискове, като това намира отражение в общите условия. Посредством разнообразни методи за оценка и контрол Ръководител на отдел Вътрешен контрол извършва регулярно оценка на риска и наблюдава акумулацията на застрахователни суми по група клиенти и региони.

48.1.2 Презастрахователна стратегия

Групата презастрахова част от рисковете си с цел да контролира експозициите си към загуби и да защитава капиталовите си ресурси. Всички договори за факултативно презастраховане са предварително одобрени от страна на ръководството. Преди да се сключи презастрахователен договор Групата анализира кредитния рейтинг на съответните презастрахователи. Избират се презастрахователи с висок кредитен рейтинг. Дружеството анализира периодично текущото финансово състояние на презастрахователите, с които има сключени презастрахователни ангажименти. В допълнение, Групата сключва презастрахователни ангажименти с различни презастрахователи с висок кредитен рейтинг, за да контролира излагането на загуби в резултат на едно застрахователно събитие.

48.1.3 Анализ на чувствителността

Основните фактори, от които зависи положителния финансов резултат на застрахователната дейност на Групата, са квотата на щетимост, квотата на разходите и дохода от инвестиции.

В таблицата са показани отчетните стойности за печалба, собствен капитал, граница на платежоспособност и коефициент на покритие на границата на платежоспособност (изискуем капитал) със собствен капитал към 31.12.2008 г.:

Симулации към 31.12.2008 г.	Печалба след данъци	Собствен капитал	Граница на платежо способност	Коефициент на покритие	Δ на коефициента на покритие
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	%	%
Текуща капиталова позиция	1 537	31 244	23 626	132%	-
Доход от инвестиции (+2%)	2 917	32 624	23 626	138%	6%
Доход от инвестиции (- 1,5%)	387	30 094	23 626	127%	-5%
Увеличение на щетимостта (+2%)	-588	29 119	23 626	123%	-9%
Увеличение на квотата на разходите (+1%)	475	30 182	23 626	128%	-4%

При симулирано увеличение на дохода от инвестиции с 2% и запазване размера на квотата на щетимост и квотата на разходите се наблюдава нарастване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие, а границата на платежоспособността остава непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано намаление на дохода от инвестиции с 1,5% и отново запазване размера на квотата на щетимост и квотата на разходите се наблюдава намаляване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано увеличение на щетимостта с 2% се наблюдава намаляване на печалбата, собствения капитал, и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано увеличение на нетната квота на разходите се получава намаляване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена.

Посочения анализ на чувствителността показва добро ниво на капитализация на застрахователната дейност на Групата.

48.1.4 Граница на платежоспособност

Към 31.12.2008 г. определената граница на платежоспособност е в съответствие с нормативните изисквания:

	2008 ‘000 ЛВ
Собствени средства, намалени с нематериални активи	29 270
Записан акционерен капитал	15 019
Резерви и фондове	14 688
Намаления	
Участия в дъщерни дружества	50
Нематериални активи	437
Граница на платежоспособност	23 626
Превишение / дефицит	5 644

48.2 Валутен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани в щатски долари, излагат Групата на валутен риск. Групата има дългосрочни търговски задължения и дългосрочни задължения по финансов лизинг в щатски долари, по-значителната част от които са свързани със закупуването на самолети. Тези задължения се отчитат по амортизирана стойност. Групата има краткосрочни и дългосрочни заеми в щатски долари. Тези вземания са класифицирани като кредити и вземания.

Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани в евро, не излагат Групата на валутен риск, тъй като курсът на българският лев е фиксиран към еврото по силата на Закон за валутен борд.

За да намали валутния риск, Групата следи паричните потоци, които не са в български лева. Групата има отделни процедури за управление на риска за краткосрочните (до 6 месеца) и дългосрочните (над 6 месеца) парични потоци в чуждестранна валута.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба за Групата в резултат на промени във валутните курсове.

В Република България курсът на българския лев към еврото е фиксиран със Закон за валутен борд. Дългата позиция на българската банка в евро не носи риск за Групата.

Валутни позиции в други валути включват основно активи и пасиви на банката в Република Македония, деноминирани в македонски денари, което е функционалната валута на банката в Република Македония. Поради това, тези позиции не носят валутен риск за Групата.

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2008 г. е следната:

	Лева	Евро	Щатски долари	Други	Общо
	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв	‘000 лв
Финансови активи					
Предоставени ресурси и аванси на банки	4 019	22 522	17 576	2 597	46 714
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	23 033	-	-	-	23 033
Финансови активи за търгуване	2 946	8 065	9 654	1 054	21 719
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	672 640	272 992	34 167	6 485	986 284
Финансови активи за продажба	28 490	13 246	4 291	215	46 242
Финансови активи до падеж	46 252	55 346	-	22 214	123 812
Общо активи	777 380	372 171	65 688	32 565	1 247 804
Финансови пасиви					
Депозити от банки	4 072	134	28	16	4 250
Кредити от банки	10 003	-	-	313	10 316
Задължения по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	15 504	-	-	-	15 504
Задължения към други депозанти	781 163	516 986	86 602	32 322	1 417 073
Други привлечени средства	4 120	-	-	-	4 120
Общо задължения	814 862	517 120	86 630	32 651	1 451 263
Нетна позиция	(37 482)	(144 949)	(20 942)	(86)	(203 459)

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2007 е следната:

	Лева	Евро	Щатски долари	Други	Общо
	'000 ЛВ	'000 ЛВ	'000 ЛВ	'000 ЛВ	'000 ЛВ
Финансови активи					
Предоставени ресурси и аванси на банки	25 811	296 298	59 804	3 652	385 565
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	16 784	-	-	-	16 784
Ценни книжа за търгуване	34 979	-	525	578	36 082
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	470 193	162 901	22 935	1	656 030
Финансови активи за продажба	51 758	29 630	42	-	81 430
Финансови активи до падеж	39 530	44 928	-	-	84 458
Общо активи	639 055	533 757	83 306	4 231	1 260 349
Финансови пасиви					
Депозити от банки	39	334	-	-	373
Задължения към други депозанти	793 228	445 273	85 698	3 040	1 327 239
Други привлечени средства	7 038	-	-	15	7 053
Краткосрочни заемни средства	14 007	-	-	-	14 007
Общо задължения	814 312	445 607	85 698	3 055	1 348 672
Нетна позиция	(175 257)	88 150	(2 392)	1 176	(88 323)

48.3 Лихвен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при краткосрочното финансиране. Към 31 декември 2008 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по краткосрочните банковни заеми, които са с променлив лихвен процент.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

По отношение на банковата дейност на Групата лихвен риск е вероятността от потенциално изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища. Управлението на лихвения риск в Групата се стреми да минимизира риска от намаляване на нетния лихвен доход в резултат от промени в лихвените нива.

За измерване и оценка на лихвения риск по отношение на банковата дейност Групата използва метода на GAP-анализа (анализа на несъответствието/ дисбаланса). Чрез него се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо развитието на лихвения процент.

Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Групата, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Той подпомага управлението на активите и пасивите и е инструмент за осигуряване на достатъчна и стабилна нетна лихвена рентабилност.

Дисбаланса на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2008 е отрицателен и е в размер на 221,818 хил. лв. GAP коефициентът, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи от банкова дейност на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 18.04%.

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв
Лихвени активи						
Предоставени ресурси и аванси на банки	46 698	16	-	-	-	46 714
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	17 058	5 975	-	-	-	23 033
Финансови активи за търгуване	-	-	331	9 285	132	9 748
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	48 968	38 570	178 581	505 945	214 220	986 284
Финансови активи държани за продажба	1 537	-	5 085	28 985	4 247	39 854
Финансови активи държани до падеж	23 202	10 767	3 769	83 956	2 118	123 812
Общо лихвени активи	137 463	55 328	187 766	628 171	220 717	1 229 445
Лихвени пасиви						
Депозити от банки	4 250	-	-	-	-	4 250
Кредити от банки	-	-	-	-	10 316	10 316
Задължения по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	15 504	-	-	-	-	15 504
Задължения към други депозанти	561 684	131 324	295 619	428 431	15	1 417 073
Други привлечени средства	494	230	1 643	1 753	-	4 120
Общо лихвени пасиви	581 932	131 554	297 262	430 184	10 331	1 451 263
Дисбаланс между лихвените активи и пасиви, нетно	(444 469)	(76 226)	(109 496)	197 987	210 386	(221 818)

Поддържането на отрицателен дисбаланс излага Групата на риск от намаление на нетния лихвен доход при покачване на лихвените проценти. Влиянието на дисбаланса отчетен към 31 декември 2008, върху нетния лихвен доход, при прогноза за 1% (2007: 0.5%) покачване на лихвените нива в хоризонт от 1 година е спадане на нетния лихвен доход с 673 хил. лв. (2007: 81 хил. лв.)

Дисбаланса на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2007 е отрицателен и е в размер на 135,672 хил. лв. GAP коефициента, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 11.34%.

	До 1 месец '000 лв	От 1 до 3 месеца '000 лв	От 3 месеца до 1 година '000 лв	От 1 до 5 години '000 лв	Над 5 години '000 лв	Общо '000 лв
Лихвени активи						
Предоставени ресурси и аванси на банки	352 315	28 360	4 890	-	-	385 565
Ценни книжа за търгуване	810	496	-	4 892	343	6 541
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	10 532	6 252	-	-	-	16 784
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	25 401	36 793	127 446	334 521	131 869	656 030
Финансови активи за продажба	0	16 213	5 703	33 470	8 236	63 622
Финансови активи до падеж	668	-	-	38 862	44 928	84 458
Общо лихвени активи	389 726	88 114	138 039	411 745	185 376	1 213 000
Лихвени пасиви						
Депозити от банки	373	-	-	-	-	373
Задължения към други депозанти	517 905	130 832	236 746	441 737	19	1 327 239
Други привлечени средства	406	244	2 636	3 767	-	7 053
Задължения по споразумения за обратно изкупуване	14 007	-	-	-	-	14 007
Общо лихвени пасиви	532 691	131 076	239 382	445 504	19	1 348 672
Дисбаланс между лихвени активи и пасиви, нетно	(142 965)	(42 962)	(101 343)	(33 759)	185 357	(135 672)

48.4 Друг ценови риск

Групата е изложена и на други ценови рискове във връзка със следните инвестиции в асоциирани дружества, чийто акции се търгуват на Българска фондова борса - София:

- Холдинг Варна АД – асоциирано дружество;
- Холдинг Нов Век АД – асоциирано дружество.

Инвестициите в акции на асоциирани дружества, търгуеми на Българската фондова борса - София се държат като дългосрочни стратегически инвестиции. В съответствие с политиката на Групата не са извършвани специфични хеджиращи дейности във връзка с тези инвестиции. Дейността на тези дружества се наблюдава на регулярна база и контролът или значителното влияние върху тези дружества се използват, за да се поддържа стойността на инвестициите в тези дружества.

Заплаха за Групата представлява и намалението на пазарните цени на притежаваните от нея капиталови инструменти, държани за търгуване, което ще доведе до спадане на нетната печалба. Групата не притежава съществени експозиции в дериватни инструменти, базирани върху капиталови инструменти или индекси.

48.5 Кредитен риск

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Кредитният риск представлява вероятността от загуба поради невъзможност на контрагента да посрещне задълженията си в срок. Групата структурира кредитния риск като определя лимити за кредитния риск като максимална експозиция към един длъжник, към група свързани лица, по географски райони и съответни бизнес сектори. За намаляване на кредитния риск, съгласно приетите Вътрешни кредитни правила, се изискват съответни обезпечения и гаранции.

Паричните средства и сметките в Централната банка в размер на 308 340 хил. лв. не носят кредитен риск за Банката поради тяхното естество и възможността Банката да разполага с тях.

Предоставените ресурси и аванси на банки с отчетна стойност 46 972 хил. лв. представляват преди всичко депозити в първокласни международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. По принцип тези финансови активи носят известен кредитен риск, чиято максимална изложеност според политиката на Групата в процентно изражение е двадесет процента и в абсолютна сума в размер на 9 343 хил. лв. Към 31 декември 2008 размера на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на предоставени ресурси и аванси на банки е в размер на 258 хил. лв.

Вземанията по споразумение за обратно изкупуване на ценни книжа в размер от 23 033 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради обезпечаването им с гарантирани от Република България държавни ценни книжа.

Финансовите активи държани за търгуване в размер на 21 719 хил. лв. носят основно пазарен риск за Групата, който е разгледан в оповестяванията свързани с пазарния риск.

Капиталовите ценни книжа държани за продажба с отчетна стойност 6 740 хил. лв. представляват акции във финансови и нефинансови предприятия, които носят кредитен риск, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 6 740 хил. лв. в абсолютна сума. Към 31 декември 2008 размера на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на капиталови ценни книжа държани за продажба е в размер на 215 хил. лв.

Дълговите ценни книжа държани за продажба и емитирани от Република България в размер на 21 342 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Българската държава.

Дълговите ценни книжа държани за продажба и емитирани от Европейската инвестиционна банка в размер на 5 085 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради факта, че Европейската инвестиционна банка е първокласна банка, с признат международен рейтинг и ползваща се с добро име.

Дълговите ценни книжа държани за продажба и емитирани от местни търговски дружества в размер на 13 213 хил. лв., носят кредитен риск за Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 13 213 хил. лв. в абсолютна сума.

Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от Република България в размер на 101 598 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Българската държава. Дълговите ценни книжа до падеж и емитирани от Народната банка на Република Македония в размер на 22 214 хил.лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Народната банка на Република Македония.

Предоставените кредити и аванси на клиенти с отчетна стойност в размер на 1 000 098 хил. лв. носят кредитен риск за Групата. За определянето на размера на изложеност на Групата към този риск, се извършва анализ на индивидуалния риск за Групата произтичащ от всяка конкретно определена експозиция, като Групата прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, заложен в банковото законодателство на Република България и Република Македония. Съобразно тези критерии и извършения анализ максималната изложеност на Групата за кредитен риск е в размер на 859 847 хил. лв. С цел минимизирането на кредитния риск в процеса на кредитиране се прилагат детайлизирани процедури относно анализа на икономическата целесъобразност на всеки един проект, видовете обезпечения приемливи за Групата, контрола върху използването на отпуснатите средства и администрирането, свързано с тази дейност. Групата е приела и следи за спазването на лимити за кредитна експозиция по региони и отрасли. Горните лимити

целят ограничаване концентрацията на кредитния портфейл в един или друг регион и отрасъл, което би довело до завишен кредитен риск. Групата е възприела методология за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити и аванси на клиенти на база на изискванията на банковото законодателство съответно в Република България и Република Македония, които не се различават съществено. Към 31 декември 2008 размера на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на кредити и аванси е в размер на 13 814 хил. лв.

Качество на кредитния портфейл

Класификационни групи към 31 декември 2008 г.:

ДЪЛГ Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент Размер ‘000 ЛВ	По предоставени гаранции		
	Размер ‘000 ЛВ	дъл в %	Провизии ‘000 ЛВ		Размер ‘000 ЛВ	дъл в %	Провизии ‘000 ЛВ
Редовни	950 489	95.04	3 078	89 901	166 893	100	31
Под наблюдение	32 855	3.29	1 318	156	-	-	-
Нередовни	4 085	0.41	1 080	43	-	-	-
Необслужвани	12 669	1.26	8 338	119	-	-	31
Общо	1 000 098	100	13 814	90 219	166 893	100	31

Класификационни групи към 31 декември 2007 г.:

ДЪЛГ Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент Размер ‘000 ЛВ	По предоставени гаранции		
	Размер ‘000 ЛВ	дъл в %	Провизии ‘000 ЛВ		Размер ‘000 ЛВ	дъл в %	Провизии ‘000 ЛВ
Редовни	599 823	88.46	2 039	87 048	105 926	100	-
Под наблюдение	41 472	6.12	1 750	974	-	-	-
Нередовни	4 098	0.60	372	21	-	-	-
Необслужвани	32 714	4.82	17 916	178	-	-	-
Общо	678 107	100	22 077	88 221	105 926	100	-

Предоставените от Групата кредити могат да се обобщят в следната таблица:

Наименование на групите	31.12.2008		31.12.2007		Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване	Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване
	Кредити предоставени на нефинансови клиенти	Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване	Кредити предоставени на нефинансови клиенти	Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване		
	'000 ЛВ	%	'000 ЛВ	%		
Непросрочени и необезценени	760 821	76.07	15 504	583 656	86.07	16 784
Просрочени, но необезценени	208 600	20.86	-	42 468	6.26	-
Обезценени на индивидуална основа	30 674	3.07	-	51 983	7.67	-
Общо	1 000 098	100	15 504	678 107	100	16 784
Заделени провизии	13 814		-	22 077		-
Нетни кредити	986 284		15 504	656 030		16 784

Към 31 декември 2008 и 2007 преобладаващата част от кредитите представени като просрочени, но необезценени, представляват кредити, по които са допуснати просрочия в рамките до 30 дни. Групата счита, че подобни инцидентни просрочия не са индикация за обезценка на тези кредити.

Кредити и аванси, които не са нито просрочени, нито обезценени, са представени в следната таблица:

	2008 '000 ЛВ	2007 '000 ЛВ
Физически лица		
Кредитни карти и овърдрафти	23 183	37 968
Потребителски кредити	189 409	121 378
Ипотечни кредити	92 290	71 275
Корпоративни клиенти	455 939	353 035
Общо	760 821	583 656

Стойността на кредитите, които са просрочени, но не са обезценени е представена в таблицата по-долу. Тези кредити не са обезценени поради това, че са допуснали инцидентни просрочия до 30 дни, което не води до необходимостта от тяхното обезценяване.

	2008 ‘000 ЛВ	2007 ‘000 ЛВ
Физически лица		
Кредитни карти и овъдрафти	6 013	2 748
Потребителски кредити	28 862	9 604
Ипотечни кредити	11 238	5 178
Корпоративни клиенти	<u>162 487</u>	<u>24 938</u>
Общо	<u>208 600</u>	<u>42 468</u>

Отчетната стойност на кредитите за които има начислена провизия на индивидуална основа към 31 декември 2008 и 2007 е 30 674 хил. лв. и 51 983 хил. лв. Тези суми не включват паричните потоци от усвояване на обезпечение по тези кредити.

2008	Отчетна стойност преди обезценка Група II ‘000 ЛВ	Отчетна стойност преди обезценка Група III ‘000 ЛВ	Отчетна стойност преди обезценка Група IV ‘000 ЛВ	Общо високоликвидно обезпечение ‘000 ЛВ
Кредитни карти и овъдрафти	2 773	402	1 092	-
Потребителски кредити	1 334	923	2 735	366
Ипотечни кредити	586	458	113	505
Корпоративни клиенти	8 492	1 000	5 249	1 154
Общо	<u>13 185</u>	<u>2 783</u>	<u>9 189</u>	<u>2 025</u>

2007	Отчетна стойност преди обезценка Група II ‘000 ЛВ	Отчетна стойност преди обезценка Група III ‘000 ЛВ	Отчетна стойност преди обезценка Група IV ‘000 ЛВ	Общо високоликвидно обезпечение ‘000 ЛВ
Кредитни карти и овъдрафти	139	58	615	180
Потребителски кредити	1 077	366	4062	304
Ипотечни кредити	-	29	866	902
Корпоративни клиенти	23 611	293	20 867	15 991
Общо	<u>24 827</u>	<u>746</u>	<u>26 410</u>	<u>17 377</u>

Таблицата по-долу показва нетната експозиция на 10-те най-големи кредити и аванси на клиенти на Групата.

Клиент	Договорен	Нетна	Клиент	Договорен	Нетна
	размер - лимит	експозиция към 31.12.2008		размер - лимит	експозиция към 31.12.2007
	'000 ЛВ	'000 ЛВ		'000 ЛВ	'000 ЛВ
Дружество 1	37 600	35 000	Дружество 1	27 382	25 604
Дружество 2	30 515	30 512	Дружество 2	19 558	19 646
Дружество 3	30 000	27 996	Дружество 3	16 100	15 317
Дружество 4	27 382	25 582	Дружество 4	16 827	11 606
Дружество 5	21 000	20 842	Дружество 5	10 775	10 687
Дружество 6	20 558	20 594	Дружество 6	9 192	9 086
Дружество 7	24 722	12 354	Дружество 7	11 102	7 959
Дружество 8	11 539	11 376	Дружество 8	13 657	7 822
Дружество 9	11 038	11 036	Дружество 9	9 000	7 692
Дружество 10	11 735	9 995	Дружество 10	7 750	7 590
Общо	226 089	205 287		141 343	123 009

Общият размер на нетната експозиция за 2008 и 2007 представлява съответно 22.92 % и 18.75 % от кредитите и авансите на клиенти на Групата.

В следната таблица е представен портфейлът на Групата по вид обезпечение:

	2008	2007
Обезпечени с парични средства и ДЦК	51 259	13 235
Обезпечени с ипотека	493 648	284 856
Други обезпечения	424 814	351 385
Необезпечени	30 377	28 631
Разходи за формиране на провизии за загуба от обезценка	(13 814)	(22 077)
Общо	986 284	656 030

Бизнес-сегмент класификационна група и просрочия към 31 декември 2008:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неусвоен ангажмент
				главница	лихва	Съдебни вземания		
Дребно	редовни	106 685	349 512	445	253	-	3 011	34 142
	под наблюдение	2 396	8 173	188	86	-	469	140
	нередовни	754	2 356	88	47	-	628	33
	необслужвани	4 295	4 023	882	165	1 369	3 508	3 016
Общо		114 130	364 064	1 603	551	1 369	7 616	37 331
Корпоративно	редовни	2 304	597 094	637	468	-	65	52 181
	под наблюдение	62	24 683	40	30	-	849	16
	нередовни	16	1 728	31	41	-	452	11
	необслужвани	115	6 575	354	39	3 297	4 832	31
Общо		2 497	630 080	1 062	578	3 297	6 198	52 239
Бюджет	редовни	6	5 954	-	-	-	-	631
	под наблюдение	-	-	-	-	-	-	-
	нередовни	-	-	-	-	-	-	-
	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
Общо		6	5 954					631
	Общо портфейл	116 633	1 000 098	2 665	1 129	4 666	13 814	90 201

Бизнес-сегмент класификационна група и просрочия към 31 декември 2007г:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неусвоен ангажмент
				главница	лихва	Съдебни вземания		
Дребно	редовни	99 649	243 610	362	88	-	2 039	30 859
	под наблюдение	1 235	2 397	90	27	-	122	21
	нередовни	306	809	45	16	-	225	17
	необслужвани	3 743	6 020	513	151	4 001	5 210	153
Общо		104 933	252 836	1 010	282	4 001	7 596	31 050
Корпоративно	редовни	1 926	353 614	3 208	85	-	-	56 189
	под наблюдение	31	39 075	49	63	-	1 628	953
	нередовни	14	3 289	143	76	-	147	4
	необслужвани	80	26 694	6 823	1 724	599	12 706	25
Общо		2 051	422 672	10 223	1 948	599	14 481	57 171
Бюджет	редовни	1	2 599	-	-	-	-	-
	под наблюдение	-	-	-	-	-	-	-
	нередовни	-	-	-	-	-	-	-
	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
Общо		1	2 599	-	-	-	-	-
	Общо портфейл	106 985	678 107	11 233	2 230	4 600	22 077	88 221

Политика на Групата извън банковата дейност

Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи признати към датата на Баланса както е посочено по-долу:

	2008 ‘000 лв.	2007 ‘000 лв.
Нетекущи активи		
Дългосрочни финансови активи	930 661	665 583
Дългосрочни вземания	5 895	1 000
	936 556	666 583
Текущи активи		
Краткосрочни финансови активи	465 410	438 884
Предоставени заеми	33 407	44 526
Търговски и други вземания	317 419	234 596
Пари и парични средства	519 436	748 869
	1 335 672	1 466 875

Групата редовно следи за неизпълнение на задълженията на клиентите и на други контрагенти към Групата установени индивидуално или на групи и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Политика на Групата е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг.

Ръководството на Групата счита че всички гореспоменати финансови активи които не са били обезценявани и не са просрочени през представените отчетни периоди са финансови активи с висока кредитна оценка.

Към датата на баланса няма значителни необезценени търговски вземания с изтекъл срок на плащане.

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложено на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти които имат сходни характеристики.

48.6 Ликвиден риск

Групата посреща нуждите си от ликвидни средства като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови пасиви както и прогнозите за входящи и изходящи парични потоци възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди ежедневно и ежеседмично както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение за

да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи парични наличности за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер.

Към 31 декември 2008 г. падежите на договорните задължения (включително лихвените плащания) на Групата са обобщени както следва:

31 декември 2008 г.	Краткосрочни		Дългосрочни	
	До 12 месеца	От 1 до 5 години	Над 5 години	
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Банкови задължения	53 965	82 032	-	-
Задължения към свързани лица	39 544	168 353	-	-
Задължения по финансов лизинг	5 491	9 095	14	14
Търговски и други задължения	1 150 683	442 676	122 859	122 859
Общо	1 249 683	702 156	122 873	122 873

В предходния период падежите на договорните задължения на Групата са обобщени както следва:

31 декември 2007 г.	Краткосрочни		Дългосрочни	
	До 12 месеца	От 1 до 5 години	Над 5 години	
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Банкови задължения	46 389	40 989	-	-
Задължения към свързани лица	1 292	146 709	-	-
Задължения по финансов лизинг	4 548	14 825	-	-
Търговски и други задължения	637 685	877 007	-	-
Общо	689 914	1 079 530	-	-

48.7 Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да представени в следните категории:

	2008	2007
	'000 лв.	'000 лв.
Финансови активи държани до падеж		
- нетекущи	90 165	83 790
- текущи	39 059	7 004
Финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата		
- нетекущи	59 949	64 571
- текущи	33 771	29 610
Финансови активи на разположение за продажба		
- нетекущи	75 849	53 930
- текущи	59 156	109 090
Кредити и вземания:		
- предоставени заеми – нетекущи	710 593	463 292
- предоставени заеми – текущи	336 831	337 706
- търговски вземания	181 158	126 977
Пари и парични еквиваленти	519 436	748 869
	2 105 967	2 024 839

Финансови пасиви	2008	2007
	'000 лв.	'000 лв.
Финансови пасиви определени за отчитане по справедлива стойност в печалбата или загубата:		
- нетекущи заеми	168 353	146 709
Финансови пасиви отчитани по амортизирана стойност:		
Нетекущи пасиви:		
- задължения към депозанти	423 275	868 756
- облигационни заеми	128 726	-
- заеми	85 925	41 853
- задължения по финансов лизинг	9 109	14 825
- търговски задължения	8 271	5 255
Текущи пасиви:		
- задължения към депозанти	931 150	416 819
- облигационни заеми	2 934	-
- заеми	87 791	92 536
- задължения по финансов лизинг	5 491	4 548
- търговски и други задължения	127 938	128 855
	1 978 963	1 720 156

49 Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие и
 - да осигури адекватна рентабилност за акционерите
- като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на основата на съотношението капитал към нетен дълг.

Нетният дълг се изчислява като общ дълг намален с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитал към нетен дълг в граници които да осигуряват релевантно и консервативно съотношение на финансиране.

Групата управлява структурата на капитала и прави необходимите поправки в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура Групата

може да промени сумата на дивидентите изплащани на акционерите да върне капитал на акционерите да емитира нови акции или да продаде активи за да намали задълженията си.

Стойността на съотношението за представените отчетни периоди е обобщена както следва:

	2008 ‘000 лв.	2007 ‘000 лв.
Собствен капитал	889 041	809 595
Капитал	889 041	809 595
Дъг	2 206 889	1 877 641
- Пари и парични еквиваленти	(519 436)	(748 869)
Нетен дъг	1 687 453	1 128 772
Капитал към нетен дъг	1 : 1.89	1 : 1.39

Увеличението на съотношението капитал към нетен дъг през 2008 г. спрямо 2007 г. е в резултат от увеличаването на дългосрочния привлечен дъг.

50 Събития след датата на баланса

За периода 1 януари 2009 г. – 31 март 2009 г. в Дружеството са настъпили следните по-значителни събития :

На 14 Март 2009 са представени Индивидуален и Консолидиран финансов отчет за четвърто тримесечие на 2008 на английски език, и Протокол от общото събрание на акционерите проведено се на 11 Март 2009 година

На 04.Март 2009 е представен Консолидиран финансов отчет за четвърто тримесечие на 2008

На 30 Януари 2009 е представен Индивидуален финансов отчет за четвърто тримесечие на 2008

На 28 Януари 2009 е извършена продажба на акции от капитала на Холдинг Нов век АД

На 23 Януари 2009 Дружеството е представило покана за свикване на Извънредно общо събрание на акционерите и материали за общо събрание на акционерите, което ще се проведе на 11-03-2009г. от 12:00 часа в г. София 1080, ул. Ст.Караджа № 2, при следния дневен ред:

1. Промени в устава на дружеството
2. Промени в Надзорния съвет на дружеството
3. Избор на Одитен комитет